

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

X. zvezek.

V Ljubljani, oktober 1914.

XXXI. letnik.

Sv. oče Benedikt XV.

Katoličani se moramo prav iskreno zahvaljevati Zveličarju za ustanovitev sv. Cerkve in za postavitev njenega vidnega poglavarja. Posebno goreča je morala biti naša zahvala te dni, ko je sv. Cerkev komaj štirinajst dni po smrti nepozabnega papeža Pija X. dobila dne 3. septembra t. l. novega sv. očeta bolonjskega nadškofa kardinala Jakoba Della Chiesa, ki si je nadel ime Benedikt XV. Iskrena in goreča mora biti naša zahvala zlasti iz trojnega vzroka: Sv. Cerkev je dobila v sedanjih resnih časih tako hitro novega sv. očeta; dobila je učenega in v diplomatičnem poslovanju izredno spretnega najvišjega cerkvenega dostojanstvenika, do katerega se bo s posebnim zaupanjem mogel ozirati ves svet; dobila je za poglavarja apostolskega dušnega pastirja, ki je kot bolonjski nadškof izvrševal v duhu velikega Pija X. svojo nadpastirsko službo in jo bode v istem duhu nadaljeval kot papež Benedikt XV.

Rojen je bil sedANJI sv. oče dne 21. novembra l. 1854. v Pegli, majhnem primorskem mestu zahodno od Genove, kot sin stare laške plemenite rodbine. Gimnazijo in pravne študije je dovršil v Genovi, kjer je postal tudi doktor prava. Od mladosti pa je že želel služiti Bogu v duhovskem stanu, zato je šel v Rim, kjer se je posvetil bogoslovnim naukom in je bil 21. decembra l. 1878. posvečen v duhovnika. Kot mlad duhovnik je vstopil v rimsko plemiško akademijo, da se usposobi za diplomatsko službo. Leta 1883. je šel s poznejšim

kardinalom Rampollom v Madrid, kjer je bil tajnik tamošnjega papeškega poslanstva. Tu je deloval do l. 1887., ko je papež Leon XIII. izbral Rampolla za kardinala in državnega tajnika, kardinal Rampolla pa je monsig. Jakoba Della Chiesa imenoval za tajnika svoje pisarne in pozneje za ravnatelja. To važno službo je izvrševal tudi pod naslednikom kardinala Rampolla, kardinalom Merry del Val, do l. 1907., ko ga je sv. oče Pij X. imenoval za nadškofa v Bologni.

Že kot uradnik papeževega tajništva se je monsign. Jakob Della Chiesa z ginljivo pobožnostjo in največjo gorečnostjo prostovoljno posvetil dušnemu pastirstvu. Z veliko vnemo je o raznih prilikah oznanjeval božjo besedo, spovedoval in izvrševal druga dušnopastirska opravila. V veliki bolonjski nadškofiji je kot višji pastir deloval sedem let. Bila so to ona blažena leta, ko je vsled odlokov Pija X., zlasti vsled odloka o pogostnem in vsakdanjem prejemanju sv. obhajila, nastalo novo življenje v dušnem pastirstvu po vsem katoliškem svetu, — ona srečna doba, ko so začeli verniki vseh stanov in vsake starosti vsak dan dobivati neizmerne milosti, ki nam jih daje Zveličar, ko se z njim združimo v sv. obhajilu; bili so — in trdno upamo, da bodo vedno ostali — oni zlati časi, ko je postala zlasti mladina bolj srečna, kot so bili v svoji mladosti sv. Alojzij, sv. Stanislav Kostka, sv. Janez Berhmans, ki niso mogli tolikokrat prejemati evharističnega Zveličarja. In da je nadškof Jakob Della Chiesa vzorno v duhu Pija X. izvrševal nadpastirsko službo v bolonjski nadškofiji, priča to, da ga je sv. oče letos dne 25. majnika imenoval za kardinala.

Ker je po smrti nepozabnega Pija X. božja Previdnost hotela imeti na papeškem prestolu kardinala, ki je bil šele pred dobrimi tremi mesci povišan do te časti, moramo biti prepričani, da ima Vsemogočni z njim posebne namene. Zato se zaupno v namestnika božjega na zemlji ozira v sedanjih resnih časih ves svet. In ne zastoj. Z apostolsko gorečnostjo kliče sv. oče Benedikt XV. že v svoji prvi okrožnici dne 8. septembra t. l.: »Kako bomo sami dvigali

oči in roke proti nebu in klicali k Bogu — saj nam on sam to nujno naroča — tako opominjamo, da, zarotujemo vse otroke sv. Cerkve, posebno pa duhovnike, naj neprenehoma, stanovitno in goreče obsipljejo Boga, Gospoda nebes in zemlje, z molitvami in prošnjami, da se poln usmiljenja ozre na nas vse in da odloži šibo jeze, ki z njo grehe narodov strahuje.« Trdno zaupamo, da bo molitev sv. očeta in sv. Cerkve imela zaželjen uspeh in da bo čimprej po zmagi naše vojske, ki se vojskuje za najbolj pravično stvar, zasedla srečna doba miru.

Prihodnja večja enciklika Benedikta XV., v kateri se bode sv. oče, kakor je običaj in navada po izvolitvi papeža, obrnil do vseh škofov, bo razpravljala o poslanstvu sv. Cerkve v človeški družbi, naglašujoč vrhovno veljavo katoliških načel v vseh vprašanjih. Sv. oče bode takoj začel izvrševati nalogo, lepo izraženo v besedah, s katerimi mu je pri kronanju dne 6. septembra izročil kardinal Della Volpe tiaro: »Accipe tiaram, tribus coronis ornatam, et scias Te esse Patrem principum et regum, rectorem orbis in terra, Vicarium Salvatoris nostri Jesu Christi.«

Novemu sv. očetu Benediktu XV. kot Kristusovemu namestniku ponavljaje obetamo popolno odkritosrčno in globoko vdanost; za njegovo zdravje in srečno vladanje pa molimo s sv. Cerkvijo: »Omnipotens sempiternus Deus miserere famulo tuo Pontifici nostro Benedicto XV. et dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis aeternae, ut, te donante, tibi placita cupiat et tota virtute perficiat.«

Al. Stroj.

Hvaljeno in češčeno naj bo vedno presveto Rešnje Telo!¹

Vsak kristjan ima rad, gleda rad podobo Marijino. Poglejte oko nedolžnega otroka pred oltarjem nebeške Matere; pogledajte oko našega poštenega mladeniča, naše poštene mladenke pred kipom Brezmadežne; pogledajte oko naših mater, naših očetov pred podobo Žalostne Matere božje! Nedolžno oko se smehlja Materi, opore išče pri Materi čisto oko, tolažbe in moči išče pri Materi skrbno oko. — Vse je to res; toda, če ima Mati božja v svojem naročju Jezuščka, obračajo se kaj rade naše oči od Matere na Sina, kajne da je res?

Danes gleda katoliški svet podobo Marijino, Brezmadežno Spočetje, in katoliški duhovnik govori o nebeški, o naši Materi, spočeti brez izvirnega greha. Duša Marijina je bila ustvarjena v milosti božji: Mati Jezusova naj bo vedno sveta, kakor je bil vedno svet njen Sin, kakor je Oče Jezusov sama svetost! — In, dalje, kako naj bi bila pod grehom ona, ki je bila izvoljena »kraljica angelov«, kako naj bi bila pod oblastjo pekla ona, ki je morala streti glavo kači! — Mati Jezusova da naj bi bila, četudi samo trenutek, hči satanova, mati živih da bi bila kdaj sama mrtva! — Tudi v tem božjem rajju da bi bil vladal peklenški zmaj, to utrjeno mesto da bi bilo zavzeto, ta svečnik da ne bi bil svetil, to čisto oko da je bilo temno . . . , ne, ne in stokrat ne: to ni moglo, to ni smelo biti! — In dalje govori katoliški duhovnik, in njegovi dokazi so vedno čistejši, vedno močnejši, in katoliški narod posluša: posluša mladina, poslušajo matere in očetje in vsi se po izvršenem govoru priporočajo Devici brez madeža spočeti. »Kraljica, brez madeža izvirnega greha spočeta!« kliče duhovnik, in ljudstvo mu odgovarja: »Prosi za nas!«

A mi, kaj pa mi, predragi v Gospodu? Mi, zbrani v tej cerkvi, mi gledamo drugo sliko. Ni sicer slika Matere božje z Jezuščkom v naročju, ampak dan Marijin je in na oltarju Sin Marijin pod podobo kruha, Jezus v presv. zakramentu. Zato pa mislim, da ravnamo prav, če obrnemo svoje poglede od Matere k Sinu, mislim, da ravnamo prav, če govorimo o presv. Rešnjem Telesu ter pravimo:

»Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje Telo!«

I. Poživimo najprej živo vero: Jezus Kristus je pod podobo kruha res in resnično pričujoč!

¹ Govor, zlasti primeren za euharistične pobožnosti, objavljamo, kakor ga je govoril govornik dne 8. decembra l. 1912. v Šempasu pri Gorici; obsega pa tvarino za tri govore: o molitvi, o sv. maši in o sv. obhajilu — in se dá mutatis mutandis porabiti tudi za govor: Darujmo za vojake molitev, sv. mašo in sv. obhajilo!

1. »Jezus, Bog in človek, pod podobo kruha pričujoč! Ne, ne, to ni mogoče!« pravi Žid, Jud.

Odgovarjam: Jezus je obljubil Judom, da jim bo dal jesti svoje meso in piti svojo kri, in Judje so godrnjali: »To ni mogoče!«

Judje, počakajte! Vaši očetje so prosili Arona, naj jim napravi »boga«, in Aron jim je vtilil — »zlatu tele«, in vaši očetje so molili zlato tele, in konec? Grozna kazen!... Zdaj pa pazi, Jud, te bom nekaj vprašal: Mi, katoličani, padamo na kolena pred posvečeno hostijo, mi molimo v njej svojega Boga. Če res ni Bog pričujoč, kako pa je vendar to, da nas Bog ne kaznuje? Vas je Bog kaznoval tako strašno, ker ste se poklonili zlatu, zakaj ne kaznuje nas, če pripogibamo kolena pred — kruhom? Ne veš odgovora, Jud? Nimaš več besede zame? Jaz pa tudi zate ne!

2. »Jezus, Bog in človek, pod podobo kruha pričujoč! Ne, ne, to ni mogoče!« pravi Luter, pravi Melanchton, pravijo še danes protestantje.

Odgovarjam: V neki župni cerkvi so tri slike. Prva slika: Luter pri zadnji večerji in pod sliko besede: »To bo moje telo!« — Druga slika: Melanchton pri zadnji večerji in pod sliko besede: »To pomeni moje telo!« — Med tema dvema slikama visi tretja slika: Jezus pri zadnji večerji in pod sliko besede: »To je moje telo!« Nad slikami pa je pritrjen trak z napisom: »Kdo od teh treh ima prav?«

Kristjani! Kajne, če je Jezus rekel: »To je moje telo, to je moja kri,« mu moramo verjeti, če hočemo sploh ostati kristjani. Te besede je izrekel Gospod pri zadnji večerji,

a) ko je delal testament, oporoko. Jezik v oporoki mora biti jasen. Če bi oče rekel: »Svoj dom zapuščam sinu,« ne bi imel nihče pravice trditi, da dom ni sinov, češ, da je oče z onimi besedami v oporoki mislil le sliko doma, ne pa sam dom!

Te besede je izrekel Gospod pri zadnji večerji,

b) ko je napravil z nami kontrakt, dogovor, pogodbo. Jezik pri pogodbah mora biti jasen. »Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje.«

Te besede je izrekel Gospod pri zadnji večerji,

c) ko nam je dal strogo postavo. Jezik v postavah mora biti jasen. »Ako ne bodete jedli mesa Sinu človekovega in ne pili njegove krvi, ne bodete imeli življenja v sebi.«

Seveda, današnji brezverec, moderni pačan, racionalist, še ni zadovoljen:

3. »Jezus, Bog in človek, pod podobo kruha pričujoč! Ne, ne, to ni mogoče!«

Odgovarjam: Zakaj pa ni mogoče, modri gospod?

a) »Namesto kruha, namesto vina — telo in kri, to ni mogoče!« — A v naše meso se more izpremeniti kruh, a v našo kri se more izpremeniti vino?

b) »Jezus, Bog in človek; človek z dušo in s telesom v — tako majhnem prostoru, to ni mogoče!« — A veliki hrast v želodu, a vi vsi v mojem očesu?

c) »Vse mi pravi, da je to kruh, da je to vino, torej?« — Okamenela žival! Vse mi pravi, da je to žival, pa je le kamen!

d) »V tolikih delih, pa povsodi isti, celi Jezus!« — Jaz izgovorim besedo: »Jezus!« Ste li slišali vsi isto?

Prijatelj! Toliko stoletij je verovalo, milijoni najplemenitejših ljudi so verovali; in ti vprašaš: Ali je mogoče to verovati? Ako se veruje, je tudi mogoče, da se veruje!

Prijatelj! Ali je res težko verovati

a) Bogu Očetu, ki nam je mnogokrat govoril o tem zakramentu ljubezni v različnih podobah? Drevo življenja v raj, mana v puščavi, velikonočno jagnje — same podobe presvetega Rešnježa Telesa! — Ali je res težko verovati

b) Bogu Sinu? On je ta presv. zakrament obljubil in je obljubo tudi izpolnil. — Ali je res težko verovati

c) Bogu Sv. Duhu? Dovolj! Sveta Cerkev nas uči, da je Jezus Kristus, Bog in človek, človek z dušo in s telesom, res in resnično pričujoč pod podobo kruha. Torej: ali je res ali pa ni res? Če je res, moram verovati; če pa ni res, kaj nam je misliti o Jezusu, o ustanovitelju Cerkve? Jezus bi bil Bog brez modrosti, Bog brez dobrote, Bog brez dostojanstva in ugleda. Brez modrosti, ki ne bi znal varovati zmote svoje zaročnice; brez dobrote, ker bi se izgubilo toliko duš; brez dostojanstva in pa brez ugleda, ker bi bil potreben šele Luter, Kalvin, Zwingli, da popravljajo nauk Cerkve Jezusove!

Kristjani! Ne ostaja nam drugo, kakor verovati in ljubiti in v ljubezni pasti ponižno na kolena, kličeč: »Hvaljeno in česčeno naj vedno bo presv. Rešnje Telo!«

II. Res je seveda, da je ta zakrament velika skrivnost, toda neumno je in pri verskih skrivnostih tudi brezbožno in zato pogubno reči: česar ne razumem, ne more biti; tega jaz ne razumem, zato pa to tudi mogoče ni!

Predragi v Gospodu! Če pa le hočemo nekoliko vsaj razumeti to veliko skrivnost, vprašajmo se sedaj: Zakaj pač to? Čemu se skriva Gospod v tabernakeljnu pod podobo kruha? Čemu?

Prijatelj! Vprašaj prijatelja: čemu mu bije srce, kaj želi njegovo srce? Srce prijateljevo nam odgovarja, da bi

bil prijatelj rad s prijateljem, da bi se rad pogovarjal — prijatelj s prijateljem.

Mladenič! Vprašaj očeta: čemu mu bije srce, kaj želi njegovo srce? Srce očetovo nam odgovarja, da se oče ne boji krvavih žuljev na roki, da je oče pripravljen za vsako žrtev — za svoje otroke.

Mladenka! Vprašaj še ti mater: čemu ji bije srce, kaj želi njeno srce? Srce materino nam odgovarja: s svojim mlekom sem te dojila, srčno kri bi dala — za svoje otroke... In zdaj vprašam jaz vas vse: Ali ni bil Jezus pravi človek, ali ni imel torej tudi Jezus pravega človeškega srca? O gotovo! Zato pa vprašajmo še Jezusa: Kaj si hotel, dobri Jezus, da si ostal med nami, da prebivaš med nami? »Zato sem tu, ker vas ljubim bolj kakor vas ljubijo vaši najboljši prijatelji: rad bi bil z vami, rad bi se pogovarjal z vami! Zato sem tu, ker vas ljubim bolj kakor vas ljubijo vaši najboljši očetje: rad bi se žrtvoval, daroval za vas! Zato sem tu, ker vas ljubim bolj kakor vas ljubijo vaše najboljše matere: rad bi vas hranil, rad bi vas nasitil s svojim mesom, rad bi vas napojil s svojo krvjo!«

Pogovor z Bogom je molitev, daritev je sv. maša in pri mizi Gospodovi nam daje duhovnik sv. obhajilo z besedami: »Corpus Domini nostri Jesu Christi...« Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa naj varuje tvojo dušo za večno življenje! Kolika ljubezen presv. Srca Jezusovega!

1. O molitvi.

Kolik dar presv. Srca Jezusovega je pogovor z Bogom, je molitev!

a) Kako lepa je molitev! Otrok pri molitvi, angelska podoba. Glejte te sklenjene ročice, glejte nedolžne oči: tako moli le angel v telesu. — Mladenič, mladenka pri molitvi, krasna podoba. To je podoba mladega junaka, mlade junakinje v boju za sveto nedolžnost. — Starček in starka pri molitvi, resen prizor. Vojščaka, osivela v službi najvišjega Veličanstva; zvesto sta služila svojega cesarja, do zadnjega časa bi rada ostala zvesta svojemu Bogu! — Toda otrok pri molitvi ni najlepša podoba: kaj naj bi delal angel, če ne bo molil? Tudi mladenič pri molitvi ni najlepša podoba: brez orožja bi moral pasti junak v vročem boju! Tudi starček pri molitvi ni najlepša podoba: smrt se približuje in potem sodba in večnost, in večnost je dvojna! Najlepši prizor je mlad mož, mlada žena pri molitvi! —

b) Molitev ni samo lepa, molitev je tudi koristna.

Kdo je Bog? Neizmerno Veličanstvo, in mi da tega Boga ne bi častili z molitvijo! Kdo je Bog? Naš Štvarnik

in naš Zveličar, in mi da tega Boga ne bi hvalili v molitvi! Kdo je Bog? Naš Sodnik; v njegovih rokah je naša prihodnost, on nam bo odkazal prostor v večnosti, in mi da tega Boga ne bi prosili za pomoč in za milost! In ta veliki Bog nam obeta večno srečo, večno zveličanje, samo če — molimo. Jezus Kristus, Sin božji, ki je edini mogel reči in je tudi rekel: »Jaz sem resnica,« on je rekel tudi: »Resnično, resnično vam povem, karkoli bode te prosili Očeta v mojem imenu, to vam bo dal.« Oj, kristjani, to so pač tolažilne besede: vse, kar bode te prosili Boga v imenu Jezusovem, vse vam bo dal dobri Bog. —

c) Molitev ni samo lepa in ni samo prav, da molimo, molitev je tudi koristna, da, še več, molitev je naravnost potrebna.

Kako prevzeten je vendar človek, ki ne mara za molitev, ki ne pada na kolena pred Veličanstvom božjim! Z molitvijo bomo dobili vse, brez molitve ničesar, brez molitve — brez milosti! Brez milosti! Kaj je človek brez milosti? More li človek brez milosti božje sploh kaj storiti, kar bi mu bilo v zveličanje? »Brez mene ne morete ničesar,« pravi Gospod. Človek, ki noče moliti, noče biti zveličan. »Le zavrzi molitev, drugega ni treba: ti prideš gotovo v pekel,« pravi sv. Terezija. Ko so sovražniki izraelskega ljudstva hoteli uničiti Izraelce, so polovili po celi deželi vse kovače, da bi jim ne kovali orožja, in so jih odpeljali v sužnost. Grozen način bojevanja! Predragi! Kovač, ki nam kuje orožje v boju življenja, v boju zoper sovražnike našega zveličanja, je molitev. Kdor ne moli, ta stoji v boju s strastmi, v boju s peklom in s svetom — vojak v vroči bitki brez orožja. In kaj čaka tega vojaka? Sv. pismo nam odgovarja: »On bo veselje in plen sovražnikov.«

Kako okruten je človek, kako neusmiljen do svoje duše je človek, ki ne moli! Neron, grdi, krvoločni rimski cesar je dal zažgati mesto Rim; človek, ki ne moli, pošilja svojo dušo v večni ogenj. Neron, ta divja zver, je dal klati kristjane, ali je le pošiljal svoje žrtve v lepa nebesa; človek, ki ne moli, pošilja svojo dušo v grozni pekel!

d) O predragi! Moliti pač ni težko, nam je molitev tudi lahka. Mladič, mož! Ne govori torej: »Jaz ne morem moliti!« To je laž, to je krivica. Bodi iskren, pa reci: »Jaz ne maram moliti!« Toda te besede bi bile enake smrtni obsodbi: »Jaz ne maram nebes!« Ne, ne, predragi, recimo rajši: »Jaz hočem moliti, ker morem; jaz morem moliti, če le hočem!« — — —

2. O sv. maši.

Prijatelj bi se rad pogovarjal s prijateljem, tudi Jezus želi, da se pogovarjamo ž njim v pobožni molitvi. Dalje smo rekli, da je oče za svoje otroke pripravljen za vsako žrtev: Jezus se daruje vsak dan za nas na naših oltarjih, — pri sv. maši. — Kolik dar presv. Srca Jezusovega je — sv. maša!

Predragi! Sv. vera nas uči, da je sv. daritev pravna, prosilna in zahvalna daritev.

a) Sv. maša — pravna daritev.

Kakor črn dim se dvigajo kvišku naši grehi in nad našimi hišami in vasmí, nad našimi mesti in kraljestvi se zbira dim v goste, težke, črne oblake: zdajdaj bo izbruhnila nevihta. Ali dobri Jezus pristopa k Očetu, pokazujoč mu svoje rane: »Oče, da uničiš narod, za katerega sem toliko trpel!« Tako pomirjuje Sin Očeta na naših oltarjih vsak dan tolikokrat! — Predragi! Mar mi res ne potrebujemo sprave z Bogom? Kako bomo najlažje utolažili pravično jezo božjo? — Ladja junaka Alfonza Albuquerquea je bila v nevarnosti, da jo pogoltnejo nikdar siti morski valovi. Vse je obupano. V kotiču je sedela žena, mlada mati. Krčevito je pritiskala malo dete na svoje tožno srce. To vidi Alfonzo: hitro vzame iz rok matere nedolžnega otroka, pa ga vzdigne visoko: »Pravični Bog! Ti nas kaznuješ, in prav imaš: mi smo grešniki kazni zaslužili. Ali, glej, ta-le nedolžni otročiček ni zaslužil smrti; zaradi tega nedolžnega usmili se nas, grešnikov, dobri Bog!« In molitev je bila uslišana. Grešniki! Sv. maša je pravna daritev. Tisoči in tisoči iščejo zdravja po toplicah za drag denar: A sv. maša? To je studenec, živi studenec vsake milosti in iz tega studenca mnogi ne pijó! —

b) Sv. maša — prosilna daritev.

Človeku je težko prositi. Človek misli in misli, kako bi izrekel svojo prošnjo, in čim višja je oseba, do katere se obrača prosilec, tem večja je tudi njegova zadrega. Včasih človek ne more nikakor sam prositi, on si išče posrednika, ki bi zanj prosil. — Katoličani! Kako srečni smo mi: Jezus prosi za nas na naših oltarjih tolikokrat vsak dan! Bode li uslišana njegova prošnja? — V Londonu je prodajala na ulici v največji zimi sirota pečena jabolka. Njen glas je bil slab, nihče ga ni čul, ali pa ga čuti ni hotel. Slučajno pride mimo znana pevka, Miss Langtry, ljubimka najboljšega londonskega društva. Ona ni bila samo velika umetnica, imela je tudi plemenito srce: »Dovolite, dobra žena, da sedem za čas na vaše mesto.« S svojim milim, milozvočnim glasom je privabila umetnica mnogo ljudi: hitro so bila razprodana jabolka, in sicer za lepe novce; kdo bi dal slavni umetnici navadni novčič! — O slavnem dunajskem vijolinistu Berangeru se slično pripove-

duje. V praterju, v ljudskem vrtu, je sviral umetnik dva, tri komade na gosli goslarja-slepca, in hitro je zaslužil plemeniti umetnik lep denar ubožcu. — Vidite, to je vpliv osebe, ki prosi: more li biti prošnja Jezusova neuslišana? —

c) Sv. maša — zahvalna daritev.

Veličanstveno morje slavi Boga, slavi ga mirni potočič v tihi dolinici; slave ga hladni gozdovi, slave ga zlata polja, slave ga ponosne gore. Solnce in mesec in zvezde; blisk in grom in strela; luč in mrak in tema; kamen in cvet in žival; nebo in zemlja hvalita Boga. Boga hvalijo tudi sveti ljudje: hvalijo ga sveti očaki in preroki, hvali ga zbor apostolov, mučenci v vrellem olju in v verigah in na grmadah, pod mečem in pa na križu mu pojó: »Te Deum laudamus!«; hvalijo ga sveti spoznavalci, hvalijo sveti puščavniki, hvalijo svete device; vsi svetniki in angeli ga hvalijo v nebesih in na zemlji. Dodajte »Magnificat« — hvalospev Marijin, kaj je vse to v primeri s hvalo, ki jo daje Sin Očetu! Pri sveti daritvi hvali gospodstvo v našem imenu gospodstvo, veličanstvo slavi veličanstvo, Bog daje hvalo in slavo Bogu! — Za nas moli Jezus, za nas se daruje Jezus, za nas hvali Boga Jezus. —

3. O sv. obhajilu.

Prijatelj bi se rad pogovarjal s prijateljem: Jezus želi, da se pogovarjamo z njim v pobožni molitvi; oče je pripravljen za vsako žrtev za svoje otroke: Jezus se daruje vsak dan za nas na naših oltarjih, pri sv. maši; mati hrani svoje dete z mlekom svojih prs: Jezus nas želi nasititi s svojim mesom, napojiti s svojo krvjo pri sv. obhajilu. Kolik dar presv. Srca Jezusovega je sv. obhajilo!

Veliki in prelepi so sadovi sv. obhajila. Vprašajmo sv. mučence: Odkod ta vaša moč, to vaše junaštvo? Deklica se ne boji ne tigra ne leva, se ne boji ne meča ne ognja; devica prezira sladka obetanja, zlato svobodo, prijetno življenje. — Mladenič, ki mu obljubujejo bogastvo in čast, močan, krepak mladenič se ne brani, kot krotko jagnje pada pod mečem. — Nežno dete že v levovem žrelu govori še: »Kristjan sem!« in slab starček se ne trese: »Zmeljite me kot pšenična zrna med kolesi!« Odkod našim svetim mučencem ta gigantska, ta veličanska moč? Sv. mučenci pravijo: »V katakombah, na grobovih svojih bratov in sestrâ smo prejeli sveto obhajilo!« — Vprašajmo junake današnjih dni: Deviška dekleta, deviški mladeniči, vi živi angeli, odkod ta prijetni vonj, ta mili duh, ki polni naš okuženi zrak? Devicam, našim častnim sestram pošolah in v kaznilnicah, po bolnišnicah in na bojnih poljih, odkod tem angelom ljubezni ta nadnaravna moč? — Odkod mladeničem in mladenkam, ki klečé pred oltarjem božjim darujejo

Bogu s svojimi oljubami vse, ves svet, svojo dušo in svoje telo, odkod vsem redovnikom in redovnicam ta nebeška misel? Vsi nam odgovarjajo: »Iz svetega obhajila, iz pogostnega, iz vsakdanjega svetega obhajila!« — Kaj je katoliški duhovnik, duhovnik, ki veruje in uči, duhovnik, ki daruje in ki se sam daruje, svetnik, ki kleči pred oltarjem, posredovalec med trikrat svetim Bogom in med grešnimi ljudmi, kaj je to, kaj je katoliški duhovnik? Odgovorite mi na vprašanje: Morete li si misliti katoliškega duhovnika brez presv. oltarskega zakramenta? Jaz pravim: Brez presv. oltarskega zakramenta ni katoliškega duhovnika in brez katoliškega duhovnika ni presv. oltarskega zakramenta!

Predragi v Gospodu! Preljubega Jezusa videti, z njim govoriti, njemu se pokloniti, velika milost! Izraelce v puščavi je ozdravil samo pogled na bronasto kačo. — Preljubega Jezusa dotakniti se še večja milost! Bolna žena se je dotaknila roba njegove obleke in žena je ozdravela. — Jezus želi v svoji ljubezni še več: mi naj bomo njegov stan, njegov dom! Na Lazarjev dom je prihajal Jezus in Lazarjeva družina je bila sveta. — Še ne dovolj! Ne samo živi tabernakelj, živi ciborij, živa monštranca naj bomo, Jezus želi še več: »Vzemite in jejte, to je moje telo,« »pijte iz njega (iz keliha), ker to je moja kri: Jezus torej — hrana naši duši! Dokler ima otrok kruh rad, je otrok zdrav in močan; če otroci ne marajo za kruh, so jim lica blede, otroci niso zdravi, otroci hirajo. — Znani francoski pesnik Fran Copée je stoječ na morskem obrežju videl, kako se ljudje zbirajo na ladji »Ivana Marija«. Zakaj to, ni vedel pesnik. Mimo pride gospa in pravi: »Ladja, na kateri je bil naš Gospod, se ne more potopiti letos.« Kaj pomenijo pač te besede? Pesnik vpraša duhovnika. Duhovnik mu odgovarja: »Tu pri nas je navada, da se vsako leto, preden se podajo ribiči na morje, izbere ena ladja in s te ladje se dá vsem drugim blagoslov s presv. zakramentom. Otdot beseda in trda vera med ljudstvom, da se ta ladja ne bo potopila tega leta.« —

Kristjani! Življenje milosti nosimo na širokem morju življenja v lesenem čolnu in ob čoln udarjajo divjega morja besni valovi. Glejte, da pride Gospod pogostokrat na ta čoln, potem lahko govorite: Bog je z nami, kdo je proti nam?

III. To so, predragi v Gospodu, tri želje Gospodove v presvetem oltarskem zakramentu. In kako odgovarjajo ljudje tem željam?

Na svetu je okoli 1500 milijonov ljudi. Od teh ne verujejo v Jezusa pagani in Turki, okoli 1000 milijonov ljudi. Od 500 milijonov je do 140 milijonov krivovercev, ki so zavrgli tudi zakrament ljubezni. Ostane nam še do 350 milijonov; nad 100 milijonov je razkolnikov, drugi so katoličani. Vprašam vas torej:

Kako odgovarjajo katoličani tem trem željam Jezusovim v presv. oltarskem zakramentu?

1. Trikrat na dan zvone zvonovi ter nas opominjajo: »Katoličani! Spomnite se molitve!« in mnogi ne molijo. Mož, ki ne moli, je enak človeku, kateremu umira oko: kmalu bo oslepel popolnoma. Koliko takih slepcev tava po svetu, žal tudi po naših slovenskih krajih! Kako je bilo včasih? Kako je sedaj? Kako je sedaj tu pri nas? —

2. Kako milo pojó nedeljski zvonovi ter nas opominjajo: »Katoličani! Spomnite se nedeljske dolžnosti!« in mnogi ostajajo doma ali pa posedajo po krčmah. Kristjane, ki ne hodijo k sv. maši, še ob nedeljah in praznikih ne, take kristjane imenujemo mlačne kristjane. Mlačna voda bo kmalu hladna, mrzla, ledena! —

3. Kako silno pritrkavajo velikonočni zvonovi ter nas opominjajo: »Katoličani! Spomnite se svoje velikonočne dolžnosti, sv. velikonočne spovedi in sv. velikonočnega obhajila!« in mnogi ne pristopijo k mizi Gospodovi niti tedaj, niti enkrat na leto!

To je hvaležnost mnogih in premnogih katoličanov, tako odgovarjajo mnogi in premnogi katoličani trem željam presvetege Srca Jezusovega v presvetem oltarskem zakramentu.

Da vam dalje govorim? Dosti sem govoril. Da rečem: Amen? Ne, predragi v Gospodu, te-le cerkve ne bomo danes zapustili, da ne slišimo prej iz ust preljubege Jezusa blagih besedi: »Pojdi, sin moj; hčerka moja, pojdi in ne greši več. Vse, vse ti odpuščam! Naj bo, dobro moje ljudstvo, tvoje srce moje, kakor je moje srce tvoje!«

Predragi! Na kolena in pa roke na prsi in oči k oltarju!

»O preljubi Jezus! Pred teboj padamo na kolena. Mi verujemo, da si, Bog in človek, z dušo in s telesom, pričujoč tu v presvetem zakramentu ljubezni. Gledajoč tvoje blago, dobro, usmiljeno, in pa svoje nehvaležno srce, vzdihujemo: Naš greh, naš greh, naš največji greh! ...

O preljubi Jezus! Ti sama ljubezen, mi sama nehvaležnost: Odpusti, odpusti! Ti si rekel: Pridite k meni vsi! Na naših ramenih počiva breme, na naših dušah počiva težko breme grde nehvaležnosti: Jezus! Odvzemi nam to težko breme, Jezus, odpusti, odpusti! ...

O dobri Jezus! Odpusti, odpusti! ...

Odpusti mladeničem in dekletom; grešili so, ali se kesajo. Jezus! Odpusti, odpusti! ...

Odpusti očetom in materam; grešili so, ali se kesajo. Jezus! Odpusti, odpusti! ...

Odpusti tudi nam, svojim duhovnikom; grešili smo, ali se kesamo. Jezus! Odpusti! ...

Sliši nas, dobri Jezus, poslušaj našo spoved: Naš greh, naš greh, naš največji greh!...

Jezus! Mi verujemo! Jezus, mi upamo! Jezus! Mi te ljubimo sedaj in na veke!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas! Amen.

Fr. Umnik.

Govori ob času vojske.

1. XLV. psalm.

»Kdor ne zna moliti, mora na morje iti,« je že star pregovor. Kadar nastane na morju vihar in valove pljuska čez ladjo, tedaj so mornarji brez pomoči in se zaupno obračajo do Boga, kateri edini jih more rešiti. Tako je tudi ob času vojske, dragi moji verniki! Ogromne vojne ladje, okovane z železom in napolnjene s strelivom vsake vrste, se pomikajo nasproti. Orjaški topovi bruhajo ogenj iz sebe, da se ladje potresajo, debele krogle lete po zraku, ki se polni z dimom, in lomijo debele železne plasti ladjam, ki se upogibajo v morskih valovih. Grmi in treska, kakor ob najhujši nevihti, vojaki pa se skrivajo pod krovi, pritiskajo na topove in jih nadevajo, čakajoč nestrpnost, kdaj se pogrezne ladja in izgine za vselej v globočino morja... Le zaupna misel na Vsemogočnega je, ki še sedi mogočno v sredi človeškega srca.

Predragi! Prestavimo se na kopno, na bojno polje! Dve mogočni armadi, kakor jih svet še ni videl, si stojita nasproti. Visoko gori v zraku švigajo zrakoplovi in mečejo bombe na sovražno vojsko, na gričih stoje ogromni topovi, ki mečejo smrtonosne krogle na sovražnika, kakor bi toča padala; strojne puške delujejo na bližnjih drevesih, kakor bi se oblak odtrgal; milijoni vojakov pa streljajo iz svojih pušk, se bližajo vedno bolj, dokler se ne začno klati z bajoneti... »Ali ti mene, ali jaz tebe,« se glasi bojno geslo, dokler ne odloči zmagaga... In tedaj je le še Bog, ki kraljuje v srcu, ki kipi na ustnicah in odločuje zmago.

V takem stanju je bilo izraelsko ljudstvo, ko je kraljevi pevec zapel 45. psalm: »Naš Bog je naše pribežališče in naša moč, pomočnik v stiskah, ki so nas hudo zadele.« Asirski kralj Senaherib je prihrumel v deželo, zavzel vsa mesta in zdaj zahteva tudi predajo glavnega mesta Jeruzalema. Ali Gospod se je zavzel za kraljevo mesto, ker je bila ondi hiša božja in njegov ljubljenec David. V eni noči je angel Gospodov pomoril 185.000 Asircev, je tako rešil mesto in obenem potrl za vselej orjaško asirsko svetovno moč. V neomejenem zaupanju je klical psalmist: »Zatorej se ne bojimo, če se zemlja potrese, in se gore pogreznejo v sredo morja; če šume in divjajo njega vode, in se tresejo gore ob njegovi moči.«

Predragi poslušalci! Tudi z nami je Bog v sedanji pravični vojski. Zmago za zmago izvojujejo naši hrabri vojaki in vojaki našega zaveznika. Zakaj izgubljajo bitke naši sovražniki? Zakaj doživljajo poraz za porazom? Bog jih je ob-

sodil, jih zapušča. Vsi vojaški izvedenci trdijo, da zmagujejo tiste armade, ki imajo največ npravne sile in vztrajnosti, kateri vir je brez dvoma versko prepričanje, združeno z vojaško pri-sego. Od l. 1879. pa je francoska vlada vse storila, da zatre npravno moč sv. vere. Versko šolo je odpravila, verske redove je zatrla, je pognala katekizem iz šole, tako da je izginila vsaka kal spoštovanja do vere in monarhije. Poleg tega je socialna demokracija zanesla brezverstvo in nezadovoljnost po kmetih in med delavce. Kjer pa ni ljubezni do Boga, kjer ni dolžnosti do Boga, prenehajo tudi dolžnosti do staršev in domovine. Ker ni bilo ljubezni do domovine v ljudstvu, je tudi izginjala pokorščina v armadi, zakaj spoštovanja ni bilo več do gosposke, zlasti vojaške. Vrhutega so še odstranili iz vojske vojaške duhovnike in napravili postavo, da mora vsak duhovnik vstopiti v redno armado. Nad 20.000 francoskih duhovnikov, brez bogoslovcev in redovnikov, preлива zdaj kri v francoski vojski.

Po zadnji vojski so izprevideli nekateri ministri, da mora brezboštvo Francosko pokončati in da se ne sme več nadaljevati boj proti Cerkvi, ako noče Francoska popolnoma propasti. Ali brezbožni ministri so napravili Francosko za središče Cerkvi sovražne Evrope. Namesto da bi poskrbeli za napredek v vojni umetnosti, kakor Nemčija ali Avstrija, so se vojskovali zoper neoborožene menihe in nune, napravili so iz samostanov vojašnice, oropali l. 1905. cerkveno imetje, socialisti pa so pregnali iz armade dobrega duha. Kaj pomaga Francoski bahavost z brezversko omiko, kaj pomaga toliko trdnjav, ako pa ni sposobnih mož, ki bi jih znali braniti?

Svetovna zgodovina je božja sodba.

Ali je morda Ruska zdrava v svojem telesu? Okorno rusko boğočastje se je preživelo, razumništvo je pokvarjeno do mozga in država pogręša blagodejni vpliv sv. katoliške Cerkve. Srbski častniki so vzgojeni po francosko, srbsko ljudstvo je nepoučeno in kraljevo rodbino tlačijo kraljevi umori. Framasonska loža vodi bogate Angleže, novodobni pagani se družijo s starimi pagani iz Azije in Afrike . . .

Res tudi pri nas in naših zaveznikih ni vse zlato, velike rane nam zevajo nasproti, toda globoki krščanski čut nemškega vladarja in vedno živa vera katoliške habsburške rodovine, pa neomajna vdanost avstrijskih narodov do Cerkve in domovine nam pričajo, da se borimo za dobro stvar, da se borimo za pravično stvar, in kjer je pravica, tam je Bog. Če je bila kdaj kaka vojska pravična, je naša, in zato upamo, da bo Bog tudi nam pomagal kakor kralju Davidu proti paganskim sovragom. Bog je v njegovi sredi, ne bo se pre-ma k n i l o mesto Jeruzalem, ne bo se porušila skala sv. Petra, zmagala bode naša Avstrija.

Že čutimo, že občutimo: naše orožje zmaguje, nasprotnike navdaja strah: Prestrašeni so narodi in omahnila

so kraljestva, on je dal svoj glas, in stresla se je zemlja. Naše armade zmagujejo štirikrat močnejšega sovražnika, navdušenost za sveto vojsko prekipeva srca, vse se žene za tem, da kaj pripomore do zmage našega pravičnega orožja. Mladina se oglašča prostovoljno za vojsko, ženski spol se kosa v delu za domovino, vse staro in mlado preveva ena misel: zмага avstrijskega orožja. Nad vsem pa kipi proti nebu naša molitev: Gospod vojnih čet je z nami, naš branitelj je Bog Jakobov.

Ne strašimo se pravične vojske, ki donša blagoslov. Naš božji Zveličar je dal svojo kri za pravično in potrebno odrešenje, mučeniki so prelivali kri za sveto vero, in tudi naši hrabri vojaki jo prelivajo za blagor domovine. Sv. Tomaž Akvinski pravi: Mučeniške smrti umrje vojak, ki dá svoje življenje za domovino s pogledom na Boga, ker je mučeniška vsaka smrt, ki se zgodi v izvolitvi kake čednosti. Blagor države je največja med zemeljskimi dobrotami. Vsekako je smrt za vero večja kakor za vsako drugo zemeljsko dobroto, toda vsaka naravna dobrota postane nadnaravna, ako jo človek obrne na Boga. Mučenik pa zadosti z mučeniško smrtjo po katoliškem prepričanju vsaki krivdi grehov in vsem kaznim. Kako neznano velika je taka tolažba za vojaka in za njegove domače! Zato je že rimski pesnik rekel: Sladko in prijetno je, umreti za domovino. Zato so klicali avstrijski mornarji nedavno na ladji »Zenti«, pogrezajoč se v morje: Živio cesar Franc Jožef! — Vsaka čednost, ki se obrne na Boga, izpoveduje vero. Zato sv. Janez Krstnik ni bil mučenec za sveto vero neposredno, ampak posredno zategadelj, ker se je potegnil za svetost zakona in se je upiral prešestvu.

Ljubi moji poslušalci! Kaj bi torej preveč žalovali, da se nam je vsilila vojska? Saj trpe in umirajo naši vojaki najlepše smrti, ki si jo moremo misliti! Saj moramo tudi sami spoznati, da smo grešili, da smo sokrivci vojske. Slavni modroslovec Aleksander Humboldt je že rekel, da dolgotrajni mir pospešuje samo trgovski čut, nizkotno sebičnost, mehkužnost, strahopetnost ter zastruplja in ponižuje naziranje ljudstva. Zato se spoznajmo in zaupno kličimo spet s psalmistom: Pridite in glejte dela Gospodova, ki jih čudežno izvršuje na zemlji; vojske potiska do kraja zemlje. Lomi lok in drobi orožje, in škite požiga z ognjem.

Naj spoznajo narodi, da jih Bog vodi, naj izpregledajo svoje slabosti in naj se povrnejo nazaj k svojemu Stvarniku. Kakor se čisti zlato v ognju, tako se čistijo naša srca v stiski in potrebi. Odnehajte, zağrmi psalmist, in glejte, da sem jaz vaš Bog, povišan med narodi in povišan na zemlji.

2. Beseda tolažbe.

(Iz pastirskega lista škofa dr. J. Rösslerja. — Po prevodu v »Slovincu«, št. 187.)

Sledeče pastirske besede pišem v resnem času. Bogu je dopadlo, da nam je poslal dneve obiskanja. Doživeli smo hude vojske. Vojska — strašna beseda! Veliko gorjâ provzroči vojni metež: opustošene dežele, razdrta sreča tisočerih, pomanjkanje, bridkost in žalost — so posledice vojnega stanja.

In vendar vojska je tu! Naš ljubljeni cesar ni zaželel vojske. Vojska mu je bila vsiljena . . . Začel jo je, ne da bi si hotel priboriti novega ozemlja, ne da bi stregel častihlepju, marveč, da bi zagotovil svojim narodom neprecenljiv zaklad miru za bodočnost . . .

V tako pravičnem boju moramo klicati z Judom Makabejem: »Prepašite se, in bodite srčni junaki, in bodite pripravljene za jutri, bojevati se zoper te narode, kateri so se zbrali zoper nas, da bi pokončali nas in naša svetišča; zakaj bolje nam je umreti v boju, kakor videti nesrečo našega ljudstva in svetišča« (1. Mak. 3, 58). Zaupanje v Boga, s katerim se je junaški Juda postavil na čelo svojim vojščakom, ni bilo osramočeno. Bog mu je dal zmago nad sovražnikom. Naj bi se Bog vojnih trum milostno ozrl tudi na avstrijske bojevnike ter jih blagoslovil; naj prosi zanje Kraljica nebes, in angel Gospodov naj jih vodi do zmage!

Vendar pa — tudi najpravičnejša vojska, tudi vsiljeni boj je le huda poizkušnja in veliko zlo, ki ga nam pošilja božja previdnost, brez katere se nič ne zgodi.

Zakaj in čemu pripusti ljubi Bog tako hudo gorjê? Kakor pri vseh šibah, ki jih Bog pošilja, ima Gospod tudi tukaj svoje najmodrejše namene.

Vojska je v njegovih rokah sredstvo, ki z njim hoče ljudi, ako so krenili s prave poti, p o b o l j š a t i in jim dati priliko, da si pridobivajo večne zasluge. Vojska ni samo delo božje pravičnosti in vsled tega kazen božja, marveč je tudi pomoček, da se narodi nravno osvežijo, očistijo in poboljšajo. Divji, deroči veletok vojske pomedu in odnese nevarnosti npravne mehkužnosti, da zamore na tako očiščenih tleh vzkliti zopet zdravo, krepko ljudsko življenje v duhu krščanstva. Jok in stok, ki je v zvezi z vojnim klicem, naj bi nas odtrgal od zemeljskih stvarí ter okrenil naše oči nakvišku, da bi se zavedali, da naš namen ni zemeljsko uživanje, ampak da je cilj človekov višji in da ima vse minljivo le v toliko pomen, v kolikor služi za dosego najvišjega cilja — nebes.

Seveda, če hočemo, da bomo deležni blagodejnih posledic vojnega časa, se moramo pač prilagoditi božjim namenom. V vojski moramo to zazreti, kar je v resnici vojska v božjih očeh: Sredstvo za npravno prenovljenje človeštva.

Ako motrimo vojno v luči krščanstva ter jo sprejmemo z vsemi težavami in neprilikami kot obiskanje božje v duhu pokore in vdanosti v božjo sveto voljo, nam bo šola čednosti in zasluženja.

Katoličani nismo kot pagani, ki se trepeče klonijo slepi usodi, ampak kličemo z besedami sv. pisma: »V njegovi roki so vse pokrajine zemlje; in njegovi so vrhovi hribov; zakaj on je Gospod, naš Bog, in mi smo ljudstvo njegove paše« (Psalm 94. 4, 7). To je resnica, ki osrečuje človeka ter ga sprijazni tudi z najbridkejšo nesrečo. Za vsemi dogodki, tudi najtrpknejšimi, je skrit prst božji; Gospod vodi vse po svoji najsvetejši volji.

Veselje in sreča ima vedno nekaj opojnega v sebi. Visoka resnost človeškega življenja se ne sklada prav lahko z veseljem tega sveta. Stiske, nadloge in nesreče privedejo mnogokrat marsikoga nazaj k Bogu, ako je v veselju grešnega sveta nanj pozabil.

V tem zmislu prenašajmo tudi mi vojno nadlogo. Bog vojnih trum tepe, da ozdravlja; pošilja žalost, da vzravnava naša srca in jih dvigne tja, odkoder prihaja tolažba in pomoč. Pokličimo si torej v spomin besede sv. Petra, ki veli: »Ponižajte se tedaj pod močno roko božjo, da vas poviša ob času obiskanja!« (1. Petr. 5, 6.)

Prenašajmo pa vojne težave tudi z zaupanjem na Boga — kakor naš presvetli cesar. V sv. pismu beremo, da je izraelski vojskovodja Jozue imel vojsko z Amalečani; med tem je pa Mozes na gori molil. Kolikor časa je Mozes dvigal roke k Bogu ter prosil za zmagó, so Izraelci bili zmagoviti; ko je pešal, so bili tepeni. Mozesa sta torej podpirala dva moža v molitvi toliko časa, da je bila končna zmagá v Jozuetovi armadi. — Prosimo tudi mi zaupljivo Boga, da bo prezrl naše napake in pregrehe ter dodelil poln usmiljenja zmagó našemu orožju. S temi čuvstvi so se podali tudi naši vojaki na bojno polje. Res je! Vojaški stan je stan, ki mu gre velika čast in slava, pa je tudi stan, ki zahteva veliko premagovanja, zatajevanja in trpljenja. O zmagah, o slav-
nih bitkah, o odlikovanju v bojnem vrvenju se dá lepo pisati; toda boja se udeležiti, do zmaže pripomoči, dežju sovražnih krogel se izpostaviti — to zahteva več nego trenutnega navdušenja. Za to je potreba drznega junaštva, krepke odločnosti, pa tudi zaupanja v Boga. Zaupni pogled k Bogu v nebesih osveži srce, dá pogum, krepí voljo in — podeljuje zmagó.

In v tem pogledu k Bogu, v tem molitvenem razpoloženju smo vsi Avstrijci edini in složni — pa tudi močni.

Tudi cesar naš govori tako lepo v svojem manifestu: »Zaupam mojim narodom, ki so se v vseh bojih v edinosti in zvestobi družili okrog mojega prestola. Zaupam Vsemogočnemu, da bo podelil zmagó mojemu orožju.«

Svet ni mirno pristanišče. Živimo v času, polnem vojnega valovanja. Da bo na zemlji, da bo v naši ljubljeni domovini zagotovljen mir za bodočnost, naj družijo vse državljane složnost, edinost in ljubezen, kajti le sloga jači na znotraj in na zunaj. Razdvojenost in razdrapanost bi dala moč in pogum le sovražniku...

S trdnim zaupanjem v Boga ter s spokornim duhom združujmo pa tudi neomajno zvestobo do našega cesarja, ki je prestal že toliko bridkih preizkušenj. Zvesti so bili avstrijski narodi vsekdar — tudi v najhujših časih. Združimo se tesno okrog ljubljene državnega očeta ter žrtvuemo radevolje, kar zahteva od nas cesarju vsiljena vojna. Bog vsemogočni pa naj čuva nad našo domovino ter jo varuje pred sovražom!

3. Opomin k pokori.

(Iz pastirskega lista škofa P. W. Kepplerja v Rottenburgu. — Poslovenil J. S.)

Živeli smo v miru; z veseljem smo gledali v bodočnost na lepe in bogate sadove, ki so jih nam obetala naša polja; a naenkrat nas je vznemiril strašni bojni klic. Kakor hudourni oblak se je razprostrlo nad našo domovino in nad celo Evropo. Narodi so onemeli in preplašeni čakali. Še so upali. Do zadnjega trenutka se je trudil naš resnično miroljubni cesar, da bi odvrnil od nas strašno gorje. Vse njegovo prizadevanje je z enim mahom uničil kruti sovražnik. Tako je bil prisiljen naš vladar poklicati ves narod pod orožje v obrambo domovine.

Podobno gorečim bliskom so hitela njegova povelja od mesta do mesta, od vasi do vasi. Brez obotavljanja in v veseljem navdušenju so se mu odzvali vsi za orožje sposobni možje in mladeniči. Bili so veliki dnevi; toda težki dnevi zanje in za nas. S kakô grenko bridkostjo v srcu so se poslavljali sinovi od mater in očetov, očetje od žen in ljubljenih otročičev; toliko tesnega strahu in skelečih skrbi je doživel dozdej le malokdo izmed nas. In vendar je to šele začetek. Brezmejne težave pa se bližajo od daleč, a naglo, naglo! Temno leže pred nami bližnji dnevi in tedni. Gotovost je samo ena: Če se sedanja vojna popolnoma razvname, bodo tekli po širni Evropi potoki krvi in solz kakor še nikoli; in tudi pri najboljšem izidu bo šiba vojske našo domovino trdo zadela; zakaj tudi pravična in potrebna vojska je in ostane težek udarec in velika nesreča.

Strašna nevarnost in stiska, zlasti pa moje srce so me prisilili, da izpregovorim besedo, resno besedo, kakršno zahteva resnobni čas, predvsem resno besedo k pokori. V času takih tisk je prva dolžnost resnega kristjana izprašati si vest, priznati Bogu svoj greh, moliti neskončno nam nedoumljivo božjo Previdnost in ukloniti se strašnemu veličanstvu Njegove pravice. Ne, ne smemo biti napuhjeni, mi se ne smemo bahati

kakor farizej v današnjem nedeljskem evangeliju;¹ ne smemo predrzno stopiti pred Boga in se ustiti: »Junaki smo in možje, pripravljene za boj« (Jerem. 48, 14). Posnemajmo raje ubogegega cestninarja in se trkajmo na svoje prsi, rekoč: »Gospod Bog, bodi milostljiv nam revnim grešnikom!« (Luk. 18, 13.) Kajti dobro vemo, kar trdi psalmist, da je v vojskinem času Bog sam, ki pravično sodi; da ne pride pomoč od vzhoda in ne od zahoda, ne od gor in ne iz puščave, temveč da je Bog sodnik, ki enega poniža, drugega poviša; da je šiba vojske kakor kelih v roki Gospodovi, poln močnega vina z grenko primesjo; iz njega morajo piti vsi grešniki sveta. (Ps. 74, 3, 7 sl.)

In grešniki smo tudi mi! Ozrmo se nazaj na zadnjih štirideset let blaženega miru, ki nam ga je dala dobrotna božja roka. Ali smo bili Bogu dovolj hvaležni? Ali smo porabili ta čas pametno in modro, kakor je bila to naša dolžnost? Ali ni vplival lepi mir na najširše kroge uspavalno in pokvaril mnogo krščanskih navad? Ali nismo bili prisiljeni ponovno in glasno tožiti o nravnem propadu, o pešanju vere, o napačnem pojmovanju življenja in njegovih nalog? O kvarnem razširjanju in vedno bolj drznem nastopanju brezverstva in brezboštva tudi v naših deželah? V tem je pa tudi naša krivda; kajti če bi bili mi vsi z vso gorečnostjo storili svojo dolžnost, bi nikdar ne bilo prišlo tako daleč. Zato naj nam bo današnji dan dan pokore, resne pokore za naše grehe in za grehe celega naroda. V tem duhu pokore ostanimo, dokler bo nad nami strašna šiba. V tem duhu sprejmimo vse težke žrtve in trpljenje, ki nam ga proizvoda vojska. Vdajmo se v voljo najsvetejšega Boga, ki nam je poslal to težko poizkušnjo. Tak spokorni duh ne ponižuje in ne jemlje poguma; nasprotno edino duh pokore, združen s popolno vdanostjo v Boga, nam bo dal za naše sedanje čase prepotrebne moči, miru in zaupanja; obupujoča srca se bodo ohrabrila in govorila v sredi strahot polna veselega upanja: »Bog je, ki končuje vojske; Gospod je njegovo ime. Postavil je svoj tabor v sredi svojega ljudstva, da nas reši iz rok vseh naših sovražnikov« (Jud. 16, 13).

Ginjen, a vesel in ponosen sem bil, ko sem videl in slišal, kako so trumoma hiteli naši možje in mladeniči v cerkev, kakor hitro so zaslišali glas svojega cesarja; prihiteli so očistiti si svojo vest v zakramentu sv. pokore in pokrepčati se s kruhom življenja. Bog bodi z vami! — Bog bode z vami, vi bojevniki božji, ki ste začeli v imenu božjem in v milosti božji težko bojevanje! Ostanite v njegovi milosti! Pomagal vam bo v boju za dobro in pravično stvar in za dragi dom zmagovito se boriti ali slavno umreti.

¹ Pastirski list se je bral na lecah deseto pobinkoštno nedeljo.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

(Praznik sv. rožnega venca bl. Device Marije.)

1. Sv. rožni venec.

Hvala tebi, o Sveti Duh, ki si preblazeno devico Marijo izvolil za svojo nevesto; hvala tebi, ki si navdihnil sveto Cerkev, da je vpeljala sv. rožni venec in ga udomačila med verniki. Z rožnim vencem lepo častimo Marijo, in dano nam je sredstvo, s katerim na lahek način izpolnjujemo svoje dolžnosti do Marije. Skrivnostim sv. rožnega venca je posvečen celi mesec oktober, zlasti pa prva nedelja meseca. Premišljujmo torej na ta praznik:

1. Koliko je ta molitev vredna?
2. Kako naj jo opravljamo?

I. Vrednost sv. rožnega venca se spozna:

1. Iz molitvic, iz katerih je sestavljen. Najprej se pokrižamo in izpovemo temeljno resnico naše svete vere, da biva en Bog v treh osebah. Potem molimo očenaš in češčenamarijo, najstarejši, najsvetejši in Jezusu in Mariji najprijetnejši molitvi. Ko so apostoli videli, da Jezus moli, da moli včasih cele noči, so ga prosili, naj tudi nje uči molitve, rekoč: »Gospod, uči nas moliti!« — Tedaj jim reče Jezus: »Tako tedaj molite: Oče naš, kateri si v nebesih« itd. Častitljiva je tudi molitev češčenamarija, kajti sestavljena je iz besed angelovih, iz pozdrava Elizabetinega in iz cerkvene molitve. — Vrednost sv. rožnega venca spoznamo dalje:

2. Iz ravnanja sv. Cerkve, ki je to pobožnost vpeljala in jo z bogatimi odpustki obdarovala. Za vsako jagodo sv. rožnega venca sv. Brigite se dobi 300 dni odpustka, kdor pa ima rožni venec blagoslovljen od križarjev, prejme za jagodo 500 dni odpustka. Serafinskemu rožnemu vencu pa je podeljen vsakikrat popoln odpustek. — Isto nam potrjuje Bog sam, ki je s čudeži potrdil vrednost te molitve. Štirikrat je krščanska vojska premagala krute Turke (l. 1571. pri Lepantu, l. 1664. pri št. Gotardu, l. 1683. pri Dunaju in l. 1716. pri Belgradu), in te zmage so papeži pripisali zgolj le pobožni molitvi sv. rožnega venca.

3. Zgled svetnikov, ki so vsak dan opravljali to pobožnost in dosegli od Boga izredne milosti. Spomnim samo sv. Dominika, ki je po božjem navdihnjenju vpeljal to pobožnost in po Marijini priprošnji premagal krivoverne Albižane.

4. Iz našega razmerja do Marije. Pravično je in otroškemu srcu sladko, pozdravljati svojo mater, kakor se to godi v rožnem vencu z besedami: Češčena Marija; slaviti njeno veličje in njene zasluge z besedami: Milosti polna, Gospod je s

teboj, blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa! — Je pa tudi koristno, ako kličemo njo na pomoč, ki je kot Mati božja s svojo priprošnja vsemogoča, in kot mati naša več ko dobrotljiva in vsekdar pripravljena nam pomagati v življenju, zlasti pa v tisti uri, od katere zavisi naša večnost. Zatorej kličemo k njej: Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas zdaj in ob naši smrtni uri!

Lahko mi pa kdo poreče: Vse prav, kar poveste, vendar se ne dá tajiti, da postane vedno ponavljanje istih molitvic nazadnje dolgočasno. To se res zgodi, ako je človek sam dolgočasen, to je ako je razmišljen, vnemaren in prav nič več ne pazi na besede, katere izgovarja. Na ta način pa postane vsaka molitev dolgočasna, naj bo še tako lepa. Kdor pa moli sveti rožni venec pazljivo, z nekako gorkoto srca, najde, da je ta molitev vsakikrat lepša, ginljivejša in častitljivejša. So ljudje na svetu, ki celo zaničljivo govore o sv. rožnem vencu, češ, da je ta molitev samo za preproste in nevedne ljudi. Jaz pa pravim, da je sv. rožni venec neprecenljive vrednosti ravno radi tega, ker je prikladen vsakemu človeku, učenjakom in prostakom, bogatinom in siromakom, starčkom in otrokom, zdravim in bolnim, lahko se moli doma in v cerkvi, v temi in svetlobi. Neprecenljive vrednosti pa je tedaj, kadar človek opeša na očeh, ker tudi tedaj lahko bere iz te knjige in se tolaži z resnicami svete vere.

II. Kako naj molimo sv. rožni venec? — Da vredno opravimo to pobožnost, se lahko poslužujemo mnogoterih načinov. Prvi je ta, da pazimo na vsako besedo in jo občutimo v svojem srcu. Duh se lahko utruji, srce nikdar.

Drugi način je ta, da pri vsaki skrivnosti naredimo poseben namen, s katerim se obdaja duh in srce. N. pr. molimo prvo skrivnost v ta namen, da bi laže odpravili jezo, potem ničemurnost, napuh, lakomnost, nečistost; ali molimo skrivnosti, da bi dosegli gotove čednosti, n. pr. sveto nedolžnost, večjo potrpežljivost, krotkost, živo vero itd.; — ali da bi dosegli gotove milosti, recimo izpreobrnjenje kakega grešnika, bolniku milost svetih zakramentov, dušam v vicah rešitev itd.

Tretji način je v tem, da premišljujemo skrivnosti; en dan vesele, drugi dan žalostne, tretji dan častitljive skrivnosti. Na primer: Katerega si Devica od Svetega Duha spočela. — Mislimo si Marijo, ki kleči v hiši nazaretski, vtopljena v molitev. Naenkrat se posveti, in angel stoji pred njo. Spodobno jo pozdravi: »Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj!« — Marija se prestraši mladeniča, kakor se spodobi nedolžni deklici, ki nikdar ni sama občevala z mladeničem. Angel ji naznani, da je božji odposlanec, naj se tedaj ne straši in naj posluša oznanilo, ki ga ji prinaša iz nebes. Ali to oznanilo jo je še bolj preplašilo; kako bo namreč rodila sinu, ker je

Bogu obljubila vedno devištvo? Angel ji razloži skrivnost, in ko Marija spozna božjo voljo, privoli v materinstvo božje. To je zgodovinsko dejstvo; nauk iz njega je pa ta: Marija je ljubila samoto, bila prijateljica molitve, skrbno varovala sveto nedolžnost, v vsem gledala le na to, da izpolnjuje voljo božjo. Koliko krasnega nauka za nas!

Vzemimo iz žalostnega rožnega venca drugo skrivnost: Ki je za nas bičan bil. Rablji slečejo Zveličarja in privežejo k stebru, potem pa z biči udrihajo po njem, da sveta kri curlja na tla. To so silne bolečine za Jezusa, a rablji nimajo usmiljenja. Ni več cele kože na njegovem telesu, in ko ga odevžejo, pade, zmučen do smrti, v svojo lastno kri. Zakaj mora Jezus na svojem telesu trpeti tako muko? Zato, ker ljudje mehkužijo svoje telo, ga onečaščujejo z nečistostjo, ga skrunijo z nezmernostjo. Krotimo torej svoje telo, živimo nedolžno in zmerno!

Na ta način lahko premišljujemo vse skrivnosti svetega rožnega venca, in ne bo nam treba tožiti, da je ta molitev dolgočasna, kajti skrivnosti imajo v sebi neizmerne gradiva za premišljevanje.

Četrty način je v tem, da si prav živo predstavljamo blaženo Devico Marijo, in sicer v prvi skrivnosti kot hčerko nebeškega Očeta, v drugi kot mater božjega Sina, v tretji kot nevesto Svetega Duha, v četrti kot kraljico zmagovalne Cerkve, v peti kot kraljico trpeče Cerkve, v šesti kot kraljico vojskovalne Cerkve na zemlji itd. Vse te potrebe bodo dale naši duši toliko hrane, da nam ne bo več dolgčas pri molitvi sv. rožnega venca.

Redovnik se je peljal po železnici, z njim neki častnik. Častniki imajo navado, da duhovnika izprašujejo o mnogih stvareh. Tudi ta hoče izvedeti to in ono, med drugim vpraša redovnika: »Zakaj nosite rožni venec na pasu?« — Redovnik pa mu odgovori: »Zakaj nosite vi zlat copič pri sablji?« — »To je častno znamenje oficirske šarže.« — Redovnik: »Glejte, rožni venec je portepej Marijinih častilcev, je častno znamenje Marijinih vojščakov.«

Nosimo tudi mi to častno znamenje Marijinih otrok, na vrvice ali pa v žepu, in molimo vsak dan, če je le mogoče, sveti rožni venec. Vsaka češčenamarija bo odmevala iz nebes nazaj, in Marija se nam bo izkazala mater in pomočnico v življenju in v smrti. Amen.

P. Hugolin Sattner.

2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

XXII. Sv. Anžgar (Oskar).

Preden nadaljujem navadno tvarino o svetih vzornikih v cerkveni zgodovini, vas moram posebej opozoriti na današnji praznik, ki je praznik molitve, in sicer molitve sploh, ker rožni venec vsebuje najimenitnejše molitve sv. katoliške Cerkve in posebej še češčenja Matere božje. Zelo koristno in potrebno je, da nas Cerkev večkrat opominja in priganja k molitvi. Saj je molitev naše najimenitnejše opravilo, saj je to naš najimenitnejši privilegij, ki bi nas lahko zavidale zanj vse stvari v veseljstvu, saj samo angeli in ljudje imamo to vzvišeno prednost, da moremo moliti, pogovarjati se z Bogom in njegovimi izvoljenci v nebesih. Torej je molitev že naravna zahteva vsakega človeka. Zato kar naravnost pravi katekizem, da moliti je dolžan vsak človek, ki se pameti zave; izvzeti so torej le mali otročiči in oni nesrečni ljudje, ki jih imenujemo blazne. Moliti moramo torej že zato, ker smo ljudje; posebno pa še, ker smo kristjani. Kaj pa imajo še katoliškega na sebi oni zanikarneži, ki molitev popolnoma zanemarjajo?

Neizogibno nam je molitev potrebna, če se hočemo zveličati, ker brez molitve se grešnik ne more poboljšati, pravični pa ne pravičen ostati. To nas uči z vso gotovostjo zgodovina. Najslavnejši spokorniki so se rešili po molitvi. David, na primer, nam je vzornik v spokornosti, a nam je tudi vzornik v molitvi; še zdaj se po vesoljnem svetu razlegajo njegove svete molitve in pesmi. O spokorniku sv. Petru je rekel Jezus sam, da je molil za njegovo izpreobrnitev. Sv. Avguštinu je pobožna mati Monika izprosila korenito poboljšanje. O sv. Pavlu je posebej povedano, da je z molitvijo pričel svojo izpreobrnitev: »Glej, molil!« itd. Enako nam pa tudi zgodovina izpričuje o vseh onih srečnih, ki so nam angelsko čisti vzorniki svete nedolžnosti, da so veliko in goreče molili, na primer o sv. Alojziju, Stanislavu, Hermanu in brez števila drugih.

Naj torej nikar ne gre današnji praznik molitve kar tako zastonj mimo nas. Obnovimo svoje dobre sklepe, da hočemo molitev smatrati kot svoje najlepše, najkoristnejše in najnужnejše opravilo, posebno pa nanovo poživimo vneto za češčenje Matere božje.

Naj zadostuje za danes le ta kratek opomin ter preidem takoj k poprej naznanjenemu predmetu. Govoril bom o gorečem misijonarju severnih dežel — o s v. A n ž g a r j u (Oskarju).

Anžgar (ali Oskar) je bil rojen l. 801. v Pikardiji blizu mesta Amiena v severni Franciji. Bil je imenitnega rodu, ker njegovi stariši so bili v ožji zvezi s frankovskimi kralji in njegov oče je bil priljubljen na dvoru — Karola Velikega. Ko je bil

Anžgar šele pet let star, je izgubil svojo dobro pobožno mater. Ker oče ni imel sam časa, da bi bil mogel dovolj skrbno vzgajati svojega sinka, pošlje ga v bližnji samostan Korbí (Corbie). Pobožni menihi so bili zelo skrbni za njegovo vzgojo, a v začetku je bil nekam lahkomišljen in učenje ga ni nič kaj veselilo. Imel pa je nekoč sanje, ki so ga vsega pre naredile. Sanjalo se mu je, da gre po poti, ki je bila zelo grudasta in slaba, in končno pride v močvirje, kjer se čimdalje bolj pogrezuje. Blizu njega pa je bila druga pot, lepa, ravna in varna. Po tej poti je šla vrsta belo oblečenih gospá in pred njimi ena, ki je bila veliko krasnejša in veličastnejša kakor druge, kakor bi bila kraljica vse družbe. Anžgar zagleda tudi svojo mater v tej častitljivi družbi. Detinska ljubezen ga silno žene, da bi tekkel k nji, pa ne more se premakniti, ker pregloboko tiči v močvirju. Veličastna gospa, ki je bila načelnica in ki jo zdaj spozna za Mater božjo, ga prijazno nagovori: »Otrok moj! ali hočeš priti k svoji materi?« Hrepeneč odgovori Anžgar: »O da, rad, zelo rad bi prišel!« Sedaj reče gospa: »Ako hočeš biti pri nas, se moraš ogibati vse ničemurnosti, zakaj nam je zoprno vse, kar je zlobno in nečimurno.« Te sanje so ga močno ganile pa tudi pre naredile. Sedaj se je začel tako pridno učiti in se je tako modro vedel, da se je odlikoval pred vsemi drugimi. V tej gorečnosti ga je nanovo potrdilo sporočilo, da je cesar umrl. Smrt tako slavnega in mogočnega vladarja, Karola Velikega, je močno pretresla rahločutnega mladeniča in ga je prav živo spominjala, kako ničemurno je vse posvetno, in da je edino modro nabirati si zakladov v nebesih, katerih ne more končati ne smrt, ne nobena druga zemeljska moč. Takrat je bil 13 let star. Velika je bila njegova gorečnost v hrepenenju po krščanski popolnosti; veliko je molil, ostro se postil in si močno krajšal nočni počitek. Poprosil je nekaj časa potem, da bi ga sprejeli v benediktinski red. Ker so patri poznali njegovo plemenito srce in njegovo resno prizadevanje za pravo svetost, so mu radi uslišali prošnjo. Sedaj je kot menih še s krepkejšim korakom napredoval na potu krščanske popolnosti, in imel je le te želje, kako bi mogel kaj več storiti v slavo božjo. V teh svetih željah so ga nanovo potrdile zopetne sanje. Sanjalo se mu je, da je umrl in da bi moral v vicah trpeti strašne bolečine. Tu prideta apostola Peter in Janez ter ga odpeljeta iz kraja bridkosti pred prestol božji. Prevzame ga neka nebeška blaženost in od prestola zasliši glas: »Pojdi zopet na zemljo; nekdam pa pridi nazaj, s krono mučeništva ovenčan!« Da ga po sanjah Bog kliče k večji popolnosti in junaškemu delovanju, o tem Anžgar ni dvomil in tudi nam ni treba dvomiti, ker vemo, da božja previdnost vodi usodo človeštva sploh in vsakega posebej ter podnevi večkrat navdaja človeku misli, katerih bi po naravni poti sam nikdar ne mogel dobiti, zakaj bi neki Bog ne dajal v spanju takih misli, takrat, ko preneha lastno delovanje?

Anžgar je bil torej izvrsten menih, celo zgodaj se je zavezal s svetimi obljubami in je bil posvečen v mašnika, pač eden najvrednejših novomašnikov.

Najprej je bil skolastik, t. j. predstojnik samostanske šole v domačem samostanu in je poleg šolskega delovanja tudi še prav pridno v cerkvi oznanjal besedo božjo. Pa kmalu je prišel trenutek, da nastopi svoj pravi poklic, da nastopi kot misijonar. To se je pa zgodilo takole, takorekoč po dvojnem naključju.

Na Nemškem se je po smrti sv. Bonifacija sv. Cerkev lepo utrjevala in še dalje razširjala, ker je bil mogočni cesar Karol Veliki njen dobrohotni zaščitnik. Po njegovi smrti je bil pa tudi cesar Ludovik »Pobožni« goreč pospeševatelj sv. vere in verskih naprav. Ustanovil je (l. 822.) nov samostan na Saksonskem ob reki Weser, ki se je imenoval Novi Corvey, prvotni samostan pri Amieniu pa je bil potem Stari Corvey. Iz tega samostana je prišel pater Vála, ki je bil sorodnik cesarja Karola Velikega, kot opat v novi samostan in z njim poleg drugih menihov tudi Anžgar.

To je bila prva dogodba, druga pa je bila ta-le: Harald, danski kralj, je moral zapustiti svoje kraljestvo in je pribežal k cesarju Ludoviku Pobožnemu l. 826. Dal se je poučiti v krščanski veri in je bil s svojim spremstvom krščen v Ingelheimu blizu Manjca; cesar sam mu je bil za botra. Harald je obljubil cesarju, ako ga podpira in mu utrdi kraljevski sedež, da bo skrbel za izpreobrnjenje in pokristjanjenje svojega (danskega) ljudstva. Ker je bil opat Vála navzoč, je takoj priporočil Anžgarja kot najboljšega in najprimernejšega moža za tako misijonsko delo. Anžgar to izve in spozna, da ga Bog kliče ter se junaško vda in sprejme pretežko nalogo. Nek pisatelj pravi o njem: »Več kot predrznost, nadčloveško močno in vztrajno junaštvo je bilo v Anžgarjevem značaju, da je mogel biti apostol severa.« Takoj se odpravi in še z nekim drugim patrom se napoti in gre s Haraldom na Dansko l. 827. Po velikem trudu se mu je posrečilo, da je krstil več paganov ter ustanovil tudi šolo, da bi si vzgojil novih misijonarjev. Harald pa ni mogel dovolj krepko podpirati misijona, ker je bil zopet premağan od nasprotnikov.

Anžgarju se ponudi novo, a še dokaj težje apostolsko polje. Poslanci švedskega kralja Björna pridejo k cesarju Ludoviku prosit misijonarjev za svojo deželo. Cesar se takoj spomni Anžgarja, ki rad sprejme tudi to pretežavno nalogo: na Danskem postavi namestnika, kateri naj nadaljuje pričeti misijon, sam pa hiti s svojim prijateljem iz mladih let, p. Vitmarom, na Švedsko. Na potu jih napadejo morski roparji ter vse poberó; še sreča, da so si živiljenje rešili; najbolj je bilo misijonarjema žal, ker so jim roparji uropali tudi 40 knjig, kar je bilo za tiste čase velik zaklad. Pa junaka se ne ustrašita, srčno se pomikata po nepoznani deželi, da prideta do mesta Birka blizu sedanjega Stockholma, kjer ju kralj sprejme z veliko radostjo. Tam je

bilo nekaj kristjanov ujetnikov, ki so se neizrečno razveselili došlih misijonarjev. Anžgar je tu poleg drugih izpreobrnil imenitnega velikaša, Herigerja, ki je pozidal na svojem posestvu prvo krščansko cerkev.

Apostolsko delo je tako lepo napredovalo, da je modri misijonar jel misliti, kako bi pridobljene vernike združil v eno celoto. V to svrhu hiti k cesarju, kateri skliče zbor in določi, da se v Hamburgu ustanovi nadškofija in da bodi Anžgar prvi škof (831). Da bi pa vse delo imelo večjo veljavo in blagoslov božji, gre novi škof — kakor nekdanj sv. Bonifacij — sam v Rim, in papež Gregor IV. z veliko radostjo sprejme veselo sporočilo o severnem misijonu ter ga izvoli za nadškofa severnih pokrajin Danskega, Šlezije in Norvegije in ga določi za svojega legata.

Sedaj se je šele začelo pravo gibanje in delovanje, sedaj je prišel čas ugodne in obilne setve po vsej črti. Zidal je cerkve, ustanavljal samostane in šole ter zlasti skrbel za vzgojo naraščajoč domačih misijonarjev. Zlasti v Hamburgu, svoji stolnici, je pozidal krasno katedralo. Kako izvrsten mladino ljub je bil in kako je ljubil dobre otroke, vidimo iz tegale dogodka.

Nekoč je stal v nekem kraju pred hišo, ko so šli otroci po šoli v cerkev. Skrbno jih je opazoval. Bili so zelo veseli in poskočni, nagajali drug drugemu ter delali mnogo šuma. Le en deček, najmanjši in najmlajši med njimi, je bil mirnejši mimo drugih, tiho in redno je šel svojo pot in ni nikomur nagajal. Še modrejše se je vedel, ko so se približali cerkvi in ko so stopali v hišo božjo. Ta deček se je imenoval R e m b e r t. To tiho, mirno in pobožno vedenje Rembertovo je bilo škofu toliko všeč, da gre za dečkom tudi v cerkev. Tu je opazil, kako je šel Rembert spoštljivo proti velikemu oltarju, pobožno počastil Jezusa v presv. Rešnjem Telesu, kako je šel potlej mirno na svoj navaden prostor ter začel tako zbrano moliti, da niti očesa ni obrnil drugam nego proti oltarju, kjer je bila sveta maša. Ko škof to vidi, se takoj odloči pridnega dečka vzgojiti za duhovnika in misijonarja, zakaj prav je sodil, da kakor vsak človek, tako se že tudi otrok najbolj na tem spozna, kako se vede v hiši Gospodovi. Dečka in starše pokliče k sebi ter jim reče: »Zdi se mi gotovo, da je Bog odločil vašega otroka za mašnika. Ako je vam všeč, oddam dečka pobožnim in spretnim učiteljem, da ga bodo poučili v vedah zveličanja.« Starši so bili zelo veseli te ponudbe in so mu izročili dobrega dečka. Rembert se je izkazal vrednega takega zaupanja. Od dne do dne je napredoval v učenosti in čednostih. Bil je potlej Anžgarjev sodelavec in po njegovi smrti naslednik, nadškof v Hamburgu. In kar je največ vredno, bil je na zemlji izvrsten mož, v večnosti pa je srečen svetnik.

Pa ko je bilo apostolsko delo v najlepšem cvetju, zadene ga velika nesreča. Leta 845. pridero kar nenadno morski roparji

z veliko silo, in ker mesto ni bilo kar nič pripravljeno za odpor, so ropali in odnesli, kar se je le dalo premakniti, drugo so pa požgali. Anžgar si je komaj rešil življenje in s seboj ni mogel vzeti drugega kakor nekoliko relikvij. Bil je res velik udarec, a svetniku ni vzel poguma; s pobožnim Jobom se je vdal v voljo božjo, rekoč: Bog je dal, Bog je vzel, njegovo presveto Ime bodi češčeno. Moral je torej začeti zopet kar na novo; a žal, da ni imel več tako krepke podpore in zaslombe kakor nekdanj, zakaj njegov mogočni zaščitnik Ludovik Pobožni je umrl že leta 840., od njegovih sinov pa, ki so bili needini, ni bilo pričakovati izdatne pomoči. V tej skrajni bedi se ga usmili neka plemenita gospa Ikia in mu podari svoje posestvo tri milje od Hamburga proti jugu. Tu zgradi samostan in skrbi za prenovitev Hamburga in za nadaljevanje svojega misijona. Ta pogum mu Bog obilno poplača. Ludovik Nemški, ki je bil med cesarskimi sinovi še najboljši, mu pride slednjič na pomoč, in med tem umrje tudi bremenski škof, ki svetemu misijonarju ni bil naklonjen. Papež Nikolaj I. določi po dogovoru z Ludovikom Nemcem, da naj Anžgar združi škofijo Bremen s svojo nadškofijo. To se je zgodilo leta 848. Anžgar je tako dobil novih pomočkov, da je mogel v Hamburgu pozidati novo škofijsko cerkev, nov samostan, novo šolo, in blagostanje mesta je jelo cvesti bolj nego prej kdaj; njegov prenovljeni misijon je obsegal vso severno stran in obetal najlepši sad.

Da je bil takemu delu kos, je pripisovati le temu, ker je bil res mož po volji božji. Odkar je bil stopil v benediktinski red, je ves čas silno spokorno živel kakor menih, čeravno ni bil v samostanu; podnevi in ponoči je nosil trdo spokorno spodnjo obleko; njegova hrana je bila večinoma le kruh in voda; in teh malo ur, ki si jih je privoščil za nočni počitek, je spal na golih tleh; večji del noči je porabil v molitev in sveto premišljevanje. Podnevi pa je bil neumorno delaven; zlasti njegova usmiljenost ni poznala nobene meje. Krščanske jetnike in suznjike je odkupoval, kolikor je zmož, sicer pa jih s svojo vplivno besedo mnogo oprostil; to delo je bilo tem zaslužnejše, ker pri paganskih Normanih je bila zelo razširjena in ukoreninjena ostudna navada, da so ljudi ropali in prodajali. V Bremenu je napravil veliko hišo za uboge in bolnike, in njegovo največje veselje je bilo, če jim je mogel sam streči, jim noge umivati, na mizo nositi. Njegova srčna želja, da bi umrl mučeniške smrti, se mu pa ni izpolnila, kakor je rekel iz ponižnosti, zavoljo njegovih grehov; pred Bogom pa je bil itak mučenec po svoji ostri pokori. Umril je ta izredno zaslužni služabnik božji 3. februarja 865 z besedami: Gospod, spominjaj se me po svojem velikem usmiljenju in zavoljo svoje velike dobrote! Bog bodi milostljiv meni grešniku! Gospod, v tvoje roke izročim svojo dušo!

Tudi to prelepo življenje nam kaže, da v vseh krajih sveta ima božja beseda in milost svete vere isto moč, isti sad, ako

jo le kdo hoče prav sprejeti in se zvesto po njej ravnati; kaže, da mora zgodaj začeti, kdor hoče kaj prida biti, in da mora sam sebe najprej oblažiti in posvetiti, kdor hoče druge blažiti in posvečevati, drugim kaj koristiti.

Ant. Kržič.

Devetnajsta nedelja po binkoštih.

1. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

XXIII. Sv. Frančišek Ksaverij.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je napravil ženitnino svojemu sinu.
Mat. 22, 1.

Mnoge prilike Jezusa Kristusa imajo tudi preroški pomen ter slikajo dogodbe, ki se bodo vršile šele v prihodnosti. Zato nam je take prilike mogoče šele sedaj prav razumeti, ko so se že izpolnile ali pa se še izpolnjujejo. Med take prilike smem prištevati tudi priliko današnjega nedeljskega evangelija, o ženitnini, katero je napravil kralj svojemu sinu. Ta prilika je prav kratka vsebina vse cerkvene zgodovine. Pripravljanje je bilo že v stari zavezi; v vsej popolnosti pa je to pripravljanje za sv. Cerkev dovršil Jezus Kristus, ki je svojim apostolom izročil vse, kar je bilo treba za ustanovitev božjega kraljestva na zemlji: izročil jim je svoj božji nauk, dal jim je oblast deliti svete zakramente in deliti še druge milosti, zlasti pa daritev svete maše, ter jim poveril še oblast za vladanje sv. Cerkve. Vse, vse je že torej bilo pripravljeno takrat, ko je zapustil svet in se vrnil k svojemu Očetu v nebesa. Sedaj je pa prišel čas, da so šli vabit njegovi služabniki, apostoli in njih nasledniki, in sicer o raznih časih: to vabljenje se imenuje v cerkveni povestnici misijonsko delo, ki se še sedaj nadaljuje in se bo nadaljevalo do konca dni. Vse čase so vabili in vabijo Kristusovi poslanci apostoli ali misijonarji: uspeh je pa bil, je in bo vedno isti — mnogi jih poslušajo in se oklenejo svete katoliške Cerkve in veselo uživajo njene blagre; drugi se pa ne zmenijo za sv. Cerkev in njene milosti, in sicer zato ne, ker so vsi zaverovani v posvetnost, — nekateri iščejo le bogastva, drugi časti in imenitnosti, tretji pa razkošnega uživanja, kakor jih opisuje današnji evangelij. Pa vsi še s tem niso bili in niso zadovoljni, da se ne zmenijo za cerkev in njene zahteve, marveč jo celo sovražijo in preganjajo ter hujskajo zoper njo, prav kakor so v priliki nekateri zasramovali in pobijali na ženitnino vabeče hlapce. Tudi konec cerkvene zgodovine je označen: le kateri imajo svatovsko obleko milosti božje, bodisi prvotne ali spokorne nedolžnosti, bodo deležni vesele ženitnine v nebeškem zveličanju, kateri pa

ne bodo imeli te svatovske obleke, bodo vrženi v večno pogubljenje, v skrajno temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Cerkvena zgodovina je torej vsled te prilike nekakšno pripravljanje za sodnji dan: vsi dobri otroci Matere svete katoliške Cerkve bodo med izvoljenci, vsi njeni nasprotniki pa bodo vekomaj zavrženi. Zato je cerkvena zgodovina naša najboljša učiteljica in prav zato sem bil sklenil, vam opisati vsaj nekaj najimenitnejših vzornikov v cerkveni zgodovini. Danes pride na vrsto slavni misijonar sveti Frančišek Ksaverij, ki je eden največjih mož sv. katoliške Cerkve in se večkrat primerja sv. apostolu Pavlu.

Sv. Frančišek je bil rojen 7. aprila 1506, isto leto, ko je umrl Krištof Kolumb, v severni Španiji v provinciji Navari v gradu Ksaver dve uri od Pamplone. Oče njegov, Don Josso, je bil kraljevi svetnik, mati pa kraljevskega rodu. Imel je jako pobožno sestro Magdaleno, ki je v bližnjem samostanu živela izredno sveto in spokorno ter je tudi močno vplivala na njegovo vzgojo in bržkone zlasti s svojo molitvijo tudi na njegovo usodo. Bil je zelo nadarjen in že v prvi mladosti jako ukaželen. V svojem 18. letu je že prišel v Pariz na univerzo ter se je poprijel s toliko pridnostjo in vnemo modroslovja, da je v štirih letih že sam postal profesor modroslovja. Že sploh pravijo o Špancih, da so ponosni, kako ponosen je šele moral biti tako nadarjen mož, tako učen doktor! Bil je sicer jako plemenitega srca, toda poln ničemurnosti, hlepeč le po svetni slavi in zemeljski sreči.

A Bog mu je poslal v Pariz dva angela variha, ki sta ga odvrnila od ničemurne posvetnosti in nagnila na višje, večno trajne namere. Prvi je bil Peter Faber, ki je prišel iz hribovske vasi Villaré iz Savojskih planin, blaža, nedolžna duša. Še sedaj romajo pobožni Savojski k cerkvi, ki se je pozidala iz njegove rojstne hiše, in k takozvanemu angelskemu studencu, kjer je izročal nekdan kot hribovski pastirček svoje ovčice varstvu angela variha, medtem ko je hitel sam v bližnjo cerkvico k sveti maši in k mizi Gospodovi.

Peter Faber je bil rojen istega leta kakor Frančišek; prišla sta v Parizu v isto stanovanje in poslušala istega učitelja. Čeravno sta bila po značaju različna: Peter pobožen in kakor jagnje krotak Savojec, Frančišek pa ničemuren in prevzeten Španjolec, sta vendar sklenila jako tesno večno prijateljstvo.

L. 1528. pride pa tudi sv. Ignacij Lojolanski v Pariz, ki je že poprej v stujem trintridesetem letu začel na Španskem hoditi v latinske šole, da bi mogel postati duhovnik in misijonar. Ignaciju je bil poleg višje izobrazbe v Parizu tudi ta namen, da bi si pridobil enako mislečih mož za misijonsko družbo, katero je mislil ustanoviti. Dobregra Petra Fabra je kmalu pridobil za svoje svete namene, ne pa ponosnega in svetno mislečega Frančiška, kateremu so se zdele Ignacijeve namere neumevne in se

je z nekim zaničevanjem in preziranjem oziral na postarnega dijaka — takrat je bil Ignacij že 37 let star in še dijak, 22letni Francišek pa že doktor in profesor. Blagi Peter Faber je sicer posredoval, a za prvi začetek ni mogel drugega doseči nego to, da je smel Ignacij priti k njima v stanovanje. S svojim spoštljivim vedenjem in požrtvovalno ljubeznijo — enkrat mu je v zadregi velikodušno ponudil tudi denarno pomoč — si je polagoma dobil zaupanje slavnega učenjaka. Mnogokrat mu je ponavljal: »France, kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, če pa na svoji duši škodo trpi!« Čimdalje bolj se meči njegovo srce, o počitnicah opravi duhovne vaje po navodilu sv. Ignacija, opravi temeljito spoved ter je ves predugačen, ves prenovljen: kar je poprej čislal nad vse, zdi se mu sedaj prazno in ničemurno, odločno sklene edinole v slavo božjo in zveličanje ljudi porabiti vse svoje dušne sile. Poprej ponosen kakor lev, je zdaj krotak kakor jagnje, poprej ves častilakomen, sedaj si ne želi drugega nego poniževanja, zatajevanja in trpljenja po zgledu svojega Zveličarja, katerega hoče ljubiti z vso močjo svojega plemenitega srca in le njemu posvetiti vse zaklade svoje obilne učenosti.

Medtem je pridobil Ignacij še 4 druge tovariše za svojo nameravano družbo, a tako, da niso vedeli drug za drugega. 22. julija 1534 jih je zbral vse ob priliki, ko je imel Peter Faber novo mašo. Franciška so solze oblile, ko je zagledal te nadarjene, učene, modre in zaslužne može, ki se hočejo edino za Boga truditi in vojskovati. Dogovorili so se, da bodo dokončali najprej v Parizu svoje bogoslovske študije, potlej se odpovedali vsemu posvetnemu imetju ter šli v Sveto deželo nevernikom oznanjevat sv. vero. Ako pa bi se v enem letu ne dalo izvršiti potovanje v Sveto deželo, pa se hočejo papežu ponuditi, naj jih pošlje v misijon, kakor in kamor hoče. Ta dogovor so z obljubo potrdili 15. avgusta istega leta v cerkvi na griču Montmartre, potem ko so bili vzprejeli sv. obhajilo iz rok Petra Fabra, ki je bil še edini mašnik med njimi.

Po dogovoru so prišli l. 1537. v Benetke, a ker se res niso mogli prepeljati v Palestino, so se ponudili papežu v poljubno porabo. Da pa taki sveti in goreči možje niso časa tratili, se itak vé, marveč kamor so prišli, začeli so oznanjevati besedo božjo, poučevati otroke, bolnikom streči po bolnišnicah. Zlasti Francišek je bil nepremagljiv v junaškem zatajevanju in v skrbi za bližnjike, zlasti za bolnike. V Benetkah je dobil v oskrbo oddelek neozdravljivih. Ne da se dopovedati, s kakim potrpljenjem in veseljem jim je stregel, rane jim prevezoval, postelje prestiljal, ponoči čul poleg njih in seveda tudi učil in tolažil jih, da bi bili vsaj na duši ozdravljeni, če so že na telesu neozdravljivi. Kar neka groza nas izpreleti, ko beremo, da se je sin plemenitih staršev, tako nežno vzgojen, poprej že slaven profesor na univerzi, nekoč tako zelo ponižal, tako zelo premagal in tako

zelo ojunatil, da je naslonil svoja usta na oteklo rano najbolj zapuščenega bolnika, kateremu se zaradi smradu ni upal nihče bližati, ter izsrkal gnojno tvarino iz otekline. Seveda se je upirala in protivila temu njegova narava; a hotel je biti junak, in odslej ni čutil nikakršnega gnusa in studa med bolniki.

Velik je bil uspeh, kjerkoli so nastopili ti prvi Jezusovi tovariši, ki so l. 1540. pri papežu dobili potrjenje svojih redovniških pravil, bodisi na prižnici, v spovednici, v šoli.

Iste ga leta je prosil portugalski kralj Ivan III. papeža, naj bi poslal misijonarjev v Indijo. Papež takoj prevedi, da boljših misijonarjev ni treba iskati, kakor so jezuitje; le žal, da jih je bilo še tako malo. Ignacij je pripravljen odposlati dva: R o d r i g u e z a in Bobadila. Rodriguez se takoj odpelje v Lizbono, da bi se od tam napotil v Indijo. Bobadili pa Bog pošlje hudo bolezen, da se ne more odpraviti na pot. Zato odloči sedaj Ignacij mesto nje ga Frančiška Ksaverskega, ki se zelo razveseli tega poslanstva, kajti že zdavno je gojil te želje, da bi šel sv. vero oznanjevat med nevernike. Te želje mu je v nemal tudi Bog sam: večkrat namreč se mu je sanjalo, da nosi velikega zamorca na ramah, da hodi upehan in utrujen po širnih planjavah, v hudih stiskah in smrtnih nevarnostih, v pomanjkanju in preganjanju. V spanju so ga slišali klicati: »Še več, le še več, o Gospod!«

S kraljevim poslancem potuje Frančišek proti Lizboni. Ko sta šla skozi Špansko, blizu njegovega doma, ga opomni poslanec, da ima tu priliko, če hoče še enkrat videti svoje starše in sorodnike. Toda glejte ga junaka: preмага se in si ne privoščiti niti te tolažbe, marveč gre kar mimo. Poslancu pa prijazno odvrne: »V nebesih se bomo zopet videli!« To junaško zatajevanje je tako pretreslo moža, da je potlej odložil svojo imenitno službo, da bi se mogel posvetiti le edino božji službi.

V Lizboni sta Frančišek in Rodriguez stanovala v bolnišnici, čeravno jima je kralj ponujal kraljevsko stanovanje, in ker je imela ladja odriniti proti Indiji šele nastopno spomlad, čez 10 mesecev, sta oba misijonarja v Lizboni pridigovala s takim uspehom, da je pobožni kralj želel, boljše bi bilo, ko bi ostala in delovala oba na Španskem, nego da gresta v Indijo. Vpraša torej papeža, papež pa Ignacija in ta je kralju tako nasvetoval, da naj Rodriguez ostane na Portugalskem, Frančišek Ksaverski pa naj gre v Indijo, kamor tako zelo želi.

Svetnik se odpravi s dvema tovarišema 7. aprila 1541 na pot, in sicer na ladji, na kateri se je peljal kraljevi namestnik. Rodriguez ga je spremil do ladje. Ob slovesu mu reče Frančišek: »Dragi brat, poslušaj zdaj moje zadnje besede. Nič več se ne bodeva videla na tem svetu. Junaško prenesiva svojo ločitev; zakaj če sva z Bogom zedinjena, bova tudi med seboj zedinjena; nič naju ne bo moglo ločiti od one skupnosti, ki jo imava v Jezusu Kristusu. Končno ti pa še hočem razodeti v tolažbo skrivnost, katero sem ti prikrival do sedaj. Spominjaš se,

da si me slišal, ko sva bila še v Rimu, kako sem klical neko noč: »Še več, Gospod, le še več!« Večkrat si me vprašal, kaj sem hotel reči s tem, pa vselej sem ti odgovarjal, naj ti to ne bode mar. Vedi, da takrat sem v spanju ali čujoč, Bog vé, videl vse, kar mi je trpeti v Kristusovo čast. Za trpljenje mi je pa Bog dal toliko tolažbo, da se moj duh kar ni mogel nasittiti, marveč sem le še več želel. Ta pomen imajo besede, ki sem jih tako navdušeno zaklical: »Še več, le še več!« Upam, da mi bo v Indiji dala božja dobrotljivost to, kar mi je pokazala v Italiji. Naj bi se kmalu uresničilo hrepenenje, s katerim me je navdala.

Ta vožnja sv. Frančiška iz Lizbone v Indijo je silno znamenita, trajala je trinajst mesecev, ker so morali zaradi morskih bolezní za nekaj časa stopiti na suho ter prebiti zimo na otoku Mozambique. Na ladji je bilo do tisoč ljudi. Med njimi sta bili najslavnejši osebi: kraljev namestnik ali podkralj indijski in pa Frančišek; zakaj papež ga je bil izvolil za svojega legata ali namestnika za vse vzhodne dežele ter mu dal v to svrho vsa pooblastilna pisma. To je v sv. Cerkvi prvo dostojanstvo za papežem. Lahko bi bil torej tudi na zunanje nastopil z vso možno sijajnostjo in častjo. Toda Frančišek je hotel v vseh rečeh junaško posnemati Jezusa Kristusa, še posebej pa v ponižnosti. Ponujali so mu vsakršno postrežbo, a Frančišek jo je hvaležno odklanjal. Rekli so mu, da se to vendar ne strinja s toliko častjo, da bi si sedaj sam stregel, naj ima vsaj svojega strežnika. Na take ponudbe pa le odgovarja: »Dokler imam svoji dve roki, ne potrebujem nobenega drugega služabnika.« »Pa vendar ne moreš,« tako so mu ugovarjali dalje, »na ladji sam prati in sam si kuhati.« Svetnik odgovori: »Jaz pa trdim, da morem streči sebi in drugim, ne da bi kaj škodoval svoji časti. Če le ne storim nič hudega, me nič ne skrbi, da bi kaj pohujšal bližnjika, ali kaj škodoval svojemu cerkvenemu dostojanstvu. Kraljevi namestnik ga je povabil, naj bi jedel pri njegovi mizi, a tudi to je odklonil, in jedila, katera so mu dajali od kraljeve mize, je razdal mornarjem, sam pa je užival, kar si je izprosil. Ponudili so mu na ladji jako ugodno sobo, a prepustil jo je bolnikom, sam pa je ležal na golih tleh, za zgavje si je pa povil nekoliko mornarskih vrvi. A poleg tega je pričel že na ladji svoje misijonsko delo, pridigal je vsako nedeljo poleg velikega jambora, učil nevedne, stregel bolnikom, izpovedoval, tolažil. Ladja se je takorekoč izpremenila v plavajočo cerkev; mornarji, poprej surovi in divji, so se popolnoma predrugačili.

Tako je prišel sveti misijonar v Indijo, na kraj, ki mu je bil odkazan in ki si ga je tako zelo želel. Sedaj bi bila moja naloga, da bi vam popisal še njegova velikanska misijonska dela, ker ravno to je bila in bo vekomaj slava sv. Frančiška Ksaverskega. Vendar moram to opustiti, ker ni več časa in pa tudi zato, ker mi je bilo največ do tega, da spoznate značaj in dušne vrline tega za sv. Pavlom največjega moža sv. katoliške Cerkve.

Prav na kratko naj omenim le tole. Najprej je pričel v mestu Goi s tem, da je zanemarjene kristjane poboljšal: pridobil si je s svojo nebeško dobrotljivostjo otroke in po otrokih tudi kmalu starše. Potlej je šel dalje proti jugu in deloval pri Paravancih s tolikim uspehom, da mu je večkrat roka omahovala in jezik zastajal, toliko pačanov se mu je oglašalo za sv. krst. Odtod je šel proti severu v Travankore ter zopet tukaj deloval s tolikim uspehom, da je v enem samem mesecu krstil 20.000 pačanov in v kratkem postavil 45 cerkev. Kaj takega seveda ne zmore le človeška moč, Bog mu je pomagal: delal je namreč tudi čudeže, v Jezusovem imenu bolnike ozdravljaj ter celo mrtve obujal, in tujega jezika se je z lahkoto naučil ali pa tako govoril, da so ga tudi tujci razumeli, kakor bi jim pridigal v domačem jeziku. Z enakim blagoslovom je deloval na moloških otokih. In ko je izvedel, da je 60 milj proti jugu otok Moro, kjer so tako surovi divjaki, da celo ljudi žro, napoti se tudi k tem nesrečnikom, in ko mu je vse branilo, zavrne: »Kdo pa ste vi, da meje stavite božji mogočnosti in s tako pičlo mero merite milost našega Zveličarja? Jelite, ko bi tam kopali zlato rudo, bi imeli kristjani dovolj srca, da bi pohiteli tja, a sedaj so tam pridobiti le duše!« »Še več, le še dalje!« je bilo njegovo geslo. Gre tudi na Japonsko, kamor še dotlej nikdar ni bilo nobenega misijonarja, ter ustanovi in utrdi tudi tu z veliko težkočo sveto Cerkev. Napoti se slednjič še proti kitajskemu cesarstvu. Že se mu blesti pred očmi prelepo in obširno polje, že gleda, kakor drugi Mozes, z otoka Sancijan toliko zaželjeno deželo, a napade ga nenadno huda bolezen in 3. decembra 1552 izdahne veliki junak svojo preblago dušo na vojski za Kristususa.

Oh, predraži, solz se ne morem zdržati, ako primerjam takega junaka, kateri deluje s toliko močjo in vnemo le za blagor človeštva, onim zlobnim ljudem, kateri delujejo v časno nesrečo in večno pogubo narodov. Ko gledate take vzornike, vsaj toliko se dajte preprositi, da se nikdar ne boste oklepali onih nesrečnikov, ki se trudijo v pogubo človeštva, ki se zovejo sovražniki Kristusove. Amen.

Ant. Kržič.

2. Varujmo se hudobnega duha.

(Osnova govora.)

Ne dajajte mesta hudiču. Efež. 4, 27.

S temi besedami nas opominja apostol Pavel, naj nikar ne dajemo hudiču prostora v svojem srcu. »Ne dajajte mesta hudiču.« Kajti:

1. On je kača, ki hoče dušo tistega, ki ga sprejme, zastrupiti: »In dol je bil pahnjen tisti veliki drakon, stara kača, ki se ji pravi hudič, in satan, ki zapeljuje ves svet; dol je bil pahnjen na zemljo in njegovi angeli so bili ž njim vrženi« (Raz. 12, 9).

2. On je rjoveč lev, ki išče, koga bi požrl: »Bodite trezni in čujte, ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli in išče, koga bi požrl« (I. Petr. 5, 8).

3. On je človeku nevoščljiv za njegovo srečo: »Po nevoščljivosti hudičevi pa je smrt prišla na svet, in kateri so na njegovi strani, ga posnemajo« (Modr. 2, 24, 25).

4. On nas vedno toži: »Zakaj dol je bil pahnjen tožnik vaših bratov, ker jih je tožil pred obličjem našega Boga noč in dan« (Raz. 12, 10).

5. Tistemu, ki ga sprejme, ukrade on vse darove milosti božje: »Potem pride hudič in vzame besedo iz njih srca, da ne bodo verujoči zveličani« (Luk. 8, 12).

6. On je ubijavec, ker vrže svoje prijatelje v večno smrt: »Vi ste iz očeta hudiča in hočete želje svojega očeta izpolnjevati. On je bil od začetka ubijavec, in ni v resnici ostal« (Jan. 8, 44).

7. Kdor dá prostor hudobnemu duhu, bo imel prostor ž njim potem v peklu: »Poberite se izpred mene, prokleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom« (Mat. 25, 41). Iz tega sledi, da so tisti, ki dajo hudiču prostor v svojem srcu, veliko bolj nespametni ko tisti, ki vzprejmejo v svojo hišo kačo, leva, tata ali ubijavca.

D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

(Praznik posvečevanja cerkvâ.)

1. O spoštovanju in ljubezni, ki smo ju dolžni našim cerkvam.

Gospod Bog je vsepovsodi, on napolnjuje s svojim bistvom nebo in zemljo. Spodobi se tedaj, da ga ljubijo vsa bitja in se mu bližajo z velikim spoštovanjem. Dasiravno pa Bog biva vsepovsodi, hoče vendar na poseben način biti česčen in ljubljen v naših cerkvah, kajti nje je izvolil za svoje prebivališče. »Glej, prebivališče Boga z ljudmi, in prebival bo z njimi« (Skr. raz. 21, 3). Naše cerkve pa so posvečene, in danes se obhaja spomin dneva, ob katerem je škof izvršil to opravilo, blagoslovil cerkev od zunaj in znotraj, postavil oltar, vzdal vanj svetinje, in prvi opravil na njem sveto daritev. Obudimo torej danes v naših srcih čuvstva spoštovanja in ljubezni do svetega kraja in premišljujmo:

1. Spoštovanje,
2. ljubezen, ki smo ju dolžni našim cerkvam.

I. V sv. pismu stare zaveze beremo, koliko spoštovanje je Bog terjal od onih krajev, kjer se je milostno razodeval. »Spoštujte moje svetišče,« govori (v knjigi Paralip., 26, 2). Ko je Mozes videl grm, ki je gorel, pa ne zgorel, hotel je blizu, da pogleda, kaj je to. Tedaj čuje glas: »Sezuj čevlje, zakaj mesto, na katerem stojiš, je sveta zemlja« (Exod. 3, 5). — Gospod Bog se je v spremstvu dveh angelov prikazal Abrahamu. Abraham se vrže na zemljo in pravi: »Govoril bom s svojim Gospodom, dasiravno sem prah in pepel« (Gen. 18, 27). Ko je očak Jakob bežal pred svojim bratom Ezavom, ga je dohitela noč in moral je prenočiti pod milim nebom. Tedaj se mu prikaže Bog na vrhu lestve, in angeli, ki hodijo po njej gor in dol. Jakob se zbudi in zakliče: »Kako strašen je ta kraj! Tukaj ni drugega, kakor hiša božja in vrata nebeška« (Gen. 28, 17). — »O Gospod,« kliče David v psalmu, »molil bom v strahu v tvojem svetem templju, kajti tisti si, ki ima svoj prestol v nebesih« (5, 10). Salomon je sezidal Gospodu velikanski tempelj in ga posvetil s slovesnimi obredi. Zbrano je bilo vesoljno ljudstvo in kralj je prosil Gospoda, katerega vesoljni svet ne more obseči, da blagovoli v posest vzeti to svetišče. In glejte: Ogenj je prišel iz nebes in je vžgal darove, ki so bili pripravljeni. Ljudstvo pa je molilo in hvalilo Boga, da v svoji neskončni dobrotljivosti hoče prebivati med njim.

Ako so ljudje toliko spoštovanje imeli do staroveškega templja, koliko spoštovanje se spodobi našim cerkvam, v

katerih se ne nahajajo samo podobe in znamenja, recimo skrinja zaveze in zlati serafini, marveč v katerih bistveno prebiva sam Bog, skrit v tabernakeljnu, obdan od milijonov angelov, ki ga molijo v svetem strahu in tvorijo častno stražo okrog njegovega zemeljskega prestola. Spodobi se, da tudi mi prihajamo v sveetišče z veliko spoštljivostjo; ne ozirajmo se v cerkvi po ljudeh, po oblekah ljudi, marveč naše oko bodi obrnjeno na svete podobe, zlasti pa na tabernakelj, v katerem prebiva Jezus sam. Ne govorimo v cerkvi brez posebne potrebe, ne gibljimo se lahkomisljeno semtertje, ne delajmo nobenega ropota, sicer bi se nam po pravici lahko očitalo, da nimamo žive vere v navzočnost Jezusovo v presv. zakramentu. A tudi duša naša mora priti v cerkev čista in zbrana in prevzeta veličastva, pred katerim se nahaja.

Iz teh resnic pa izhaja sveta dolžnost, da moramo tudi skrbeti za lepoto hiše božje, za lepoto in veličastvo božje službe, in radi prispevati, kolikor nam dopuščajo naša sredstva, kadar se v cerkvi napravi kaj novega.

II. Dolžni smo pa tudi našim cerkvam veliko ljubezen. Kako ne bi ljubili hiše božje, v kateri so postavljeni spomeniki božje ljubezni do nas, v kateri biva Bog osebno, posluša naše prošnje in jih uslišuje? — Tukaj so nakopičeni spomeniki božje ljubezni.

1. **Krstni kamen**, studenec svetih milosti, v katerem smo bili prerojeni v otroke božje, brate Jezusa Kristusa in dediče nebeškega kraljestva; **priznica**, s katere se vam oznanjuje sveti evangelijski in se vaše duše hranijo s kruhom božje besede. Dalje **spovednica**, sodni stol milosti, ki skesanim vernikom vrača izgubljeno nedolžnost in pravico do nebes; **obhajilna miza**, ki nas hrani z angelskim kruhom; **sv. križ**, ki nas spominja neizmerne ljubezni božje do nas; **oltar**, na katerem se dan za dnevom daruje božji Sin za nas; **slednjič podobe in sohe blažene Device in svetnikov**, ki nas spominjajo na čuda božje milosti in nas uče krščanskih čednosti.

2. V cerkvi biva **Bog osebno**. Nekdaj je zaklical kralj Salomon: »Je li verjetno, da prebiva Bog z ljudmi na zemlji?« (II. Par. 6, 18.) Kar je Salomon težko mogel verjeti, vidimo mi vresničeno v naših cerkvah. Tukaj se Bog poniža do nas, in vsakdo se mu sme bližati in govoriti z njim, njemu odkriti svoje srce, pri njem iskati tolažbe v trpljenju in moči v slabosti. Iz tega lahko povzamemo, koliko ljubezen zaslužijo naše cerkve.

3. V cerkvi pa ima Gospod Bog tudi svoj **prestol**, na katerem posluša naše prošnje, in obljubil je, da jih usliši. Že Mozes pravi o staroveškem šotoru: »Ni ga naroda tako velikega, ki bi imel svoje bogove tako blizu, kakor je nam blizu naš Bog« (Deut. 4, 7). In kralj David poje o templju: »Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum, boljši je en dan

v tvojih lopah, kakor tisoč (med svetom)« (Ps. 83.). Ti, Gospod, sam govoriš o templju: »Moje oči bodo odprte in moja ušesa bodo nastavljena molitvi tega, ki moli na tem mestu. Zakaj izvolil sem to mesto, da je moje ime ondi vekomaj, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni« (II. Par. 7, 15). Ako so bile tako krasne obljube dane staremu templju, kaj šele smemo mi pričakovati od naših molitev, ki jih opravljamo v naših cerkvah, pred sedežem božje milosti? Jezus sam nas tukaj pričakuje, nas vabi k sebi, rekoč: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, jaz vas bom pokrepčal.«

Hitimo tedaj k studencu milosti, zaupljivo prosimo in trkajmo na usmiljeno Srce Jezusovo, in vse bomo dosegli, kar nam je v zveličanje.

Čuli smo tedaj, koliko spoštovanje in ljubezen smo dolžni našim cerkvam, ki so prava vrata nebeška, nebeški raj na zemlji, kjer se snide stvar s svojim Stvarnikom. Sklenimo prav resnobno, da se hočemo na svetem mestu obnašati vsekdar jako resnobno in prihajati v cerkev s srcem, polnim vere in ljubezni; sklenimo pa tudi, da bomo sv. zakrament obiskali prav pogosto, in smatrali trenutke, ki jih prebijemo pred njim, za najdražocenejše celega življenja.

Nikar pa ne pozabimo, da so tudi naša telesa tempelj Svelega Duha, posvečena pri sv. krstu, pri sv. birmi, zlasti pa pri svetem obhajilu, pri katerem smo tudi mi tabernakelj, ki nosi v sebi sv. Rešnje Telo. »Tempelj božji je svet, in ta tempelj ste vi« (1. Kor. 3, 17).

P. Hugolin Sattner.

2. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

XXIV. Sv. Ignacij Lojolanski.

Čudež, ki nam ga opisuje današnji nedeljski evangelij, je še posebej zato znamenit, ker je Jezus ozdravil odsotnega bolnika. Isto uro, ko je Jezus v Kani, ki je bila kakih 8 ur oddaljena od Kafarnavma, rekel očetu, da naj gre brez skrbi domov, ker njegov sin živi, isto uro je res ozdravel njegov sin v Kafarnavmu, kakor je oče izvedel od hlapcev, ki so mu bili prišli naproti. O srečna ura za oba, za skrbnega očeta in ozdravljenega sina! Vsa hiša je pa znala tudi ceniti to nebeško dobroto; zakaj sv. evangelij pravi, da se se vsi izpreobrnili in vsi verovali. In to je bilo za družino še večja sreča kot telesno ozdravljenje bolnega sina.

Tudi prazniški evangelij, ki je odločen za današnji praznik posvečevanja vseh cerkvâ, nam pove nekaj sličnega, da je tudi hiši cestinarja Caheja došlo zveličanje, ker je imel tako srčno hrepenenje po Jezusu in se je tako temeljito izpreobrnil, da je

bil pripravljen četvero povrniti, če je kdaj komu storil kako krivico, ter polovico svojega blaga dati ubogim.

Iz obeh teh zgledevidimo, koliko premore dobra in odločna volja onih, ki iščejo Jezusa z živo vero, z odkritosrčno ljubeznijo in trdnim zaupanjem. Tega se lahko prepričamo iz cerkvene zgodovine vseh časov in vseh narodov; zlasti iz velikih uspehov, ki so jih dosegli cerkveni učeniki, misijonarji in redovniki. To nam lepo kaže življenje ustanovnika jezuitskega reda, ki smo se ga ponekoliko spominjali že zadnjič, sv. Ignacija Lojolskega, ki vam ga danes nakratko opišem.

Ignacij je bil rojen l. 1491. v gradu Lojola, nedaleč od Pampelone na Španskem. Kakor Španci sploh, posebej pa še v severnih pokrajinah takozvani Baski, se je odlikovala tudi Lojolska rodovina po svojem viteškem ponosu. Njegovih sedem starejših bratov si je bilo odbralo vojaški stan, Ignacij pa, najmlajši, je prišel na dvor kralja Ferdinanda za plemiča. A to enakomerno, brezdelno življenje na kraljevem dvoru pogumnemu in podjetnemu mladeniču ni kar nič ugajalo. Po zgledu svojih bratov se tudi on odloči za vojaški stan. Leta 1521. je nastala vojska med Francozi in Španci za kraljestvo Navaro. Ignacij je vodil obrambo mesta Pampelone ter se odlikoval z izredno hrabrostjo. A sovražna krogla mu je zdrobila golenico desne nože, in velik kamen mu je ranil tudi levo nogo. Trdnjava se je morala vdati; a tolik pogum so čislali tudi sovražniki, hudo ranjenemu jetniku so dali prostost ter ga varno prenesli v njegov domači grad. Hude bolečine je trpel ranjeni junak, ker mu noga prvokrat ni bila prav uravnana in so mu jo morali zdravniki nanovo uravnati. Dan pred sv. Petrom in Pavlom so ga celo prevideli za smrt. Ni mu bilo ljubo, da je bila sedaj njegova desna noga krajša nego leva. Tudi je pod kolenom še ena odbita kost preveč vun molela; v svoji ničemurnosti se je bal, da bi se visoki viteški škornji potlej lepo ne oprijemali nože do nad kolen, zato si je dal odpiliti to kost ter je z junaško potrpežljivostjo prenašal hude bolečine. Ker je pa zaradi boleznimoral dalje časa ostati v postelji, želel si je dolgčas preganjati s kratkočasnim berilom; prosil je torej zabavnih knjig, v katerih so opisane razne viteške dogodbe, seveda — posvetne. Ker pa ni bilo takih ravno pri rokah, dajo mu dve drugačni knjigi, eno o Kristusovem življenju, eno pa o življenju svetnikov. V začetku mu kar ni hotelo ugajati tako pobožno berilo; a čim bolj je bral, tem bolj ga je mikalo — milost božja je vidno delovala v njegovem srcu. Sklenil je pogumno posnemati te svete junake in živeti le za Jezusa. Sicer hudoben ni bil nobenkrat in je izpolnjeval tudi poprej krščanske dolžnosti; celo pobožno pesem je bil zložil v čast sv. Petru, katerega je posebno častil. A sedaj je namen človeškega življenja videl v vse dru-

gačni luči, in bridka žalost mu je polnila njegovo junaško srce, da je bil doslej toliko vdan posvetni časti in s takim trudom in junaškim naporom delal le za prazno in minljivo slavo. Odslej mora biti drugače: viteštvo in junaštvo bodi posvečeno le Jezusu Kristusu, pod njegovo zastavo se hoče boriti do zadnjega izdihljeja. Ko se mu je nekoč v sanjah še Mati božja prikazala z Jezuščkom v naročju, je bil še bolj potrjen v svojem sklepu.

Kakor hitro je toliko okreeval, da je mogel iz hiše, je sklenil, da pojde v kak skrit kraj, kjer bi nepoznan se mogel pokoriti za svoje grehe, potlej pa na božjo pot v Sveto deželo. Njegov starejši brat Martin je slutil nekaj takega, zato mu je jel ugovarjati, rekoč: »Toliko slavo si si pridobil pri Pampeloni in veljaš za prvega junaka na Španskem; ohrani svojo slavo in nikar po nespameti ne napravljaj nečasti svoji družini.« Da bi se izognil takemu prigovarjanju in da bi preveč ne užalostil domačih, še prikriva svojo namero ter zapusti grad z dvema služabnikoma, češ, da gre obiskat vojvodo Navarskega. Ko se pa nekoliko oddaljijo, pošlje služabnika nazaj, sam pa gre proti bližnji Marijini božji poti v *Montserat*, kjer je benediktinski samostan. Po poti razdá, kar ima še svojega premoženja, preskrbi si čisto borno obleko in stori obljubo vednega devišta. V *Montseratu* opravi pri nekem pobožnem patru dolgo spoved, za katero se je skrbno pripravil tri dni, ter temeljito očisti svojo plemenito dušo vseh pregreh in napak preteklega življenja, da bi čisto prenovljen zanaprej živel, trpel in delal le za Boga in za zveličanje svojih bratov. Svojega konja podari samostanu; svoj vojaški meč obesi kot božjepotni spomenik na steber poleg oltarja Matere božje; svojo viteško obleko pa podari ubožnemu beraču ter se obleče v ono borno romarsko obleko, katero si je bil preskrbel že po potu. Potlej pa premoli pred Marijinim oltarjem vso tisto noč pred 25. marcem 1522. leta in zjutraj v praznik Marijinega oznanjenja s serafsko pobožnostjo prejme sveto obhajilo. To je bil odločilen korak za vse življenje. Kar je pozneje izročil svojemu redu, to je bilo tudi njemu ves čas stalno vodilo za vse misli, besede in dela, namreč: *Omnia ad maiorem Dei gloriam* — Vse v večjo čast božjo.

Ta domača božja pot v *Montserat* je imela biti pa le priprava za drugo daljno božjo pot, za katero se je bil odločil, v Sveto deželo. Ker je pa v bližnjem pomorskem mestu, v *Barceloni*, razsajala kuža, ni mogel iti na morje, moral je torej še počakati. To čakanje pa je bilo zanj milosti poln čas, v katerem si je močno utrdil svoje novo sveto življenje ter pridobil neprecenljivih zaslug. Kot preprost romar v borni obleki, razoglav, bos, z romarsko palico in torbico, je prišel v bližnje mestece *Manreza*, ki je ravno po njem dobilo svetovno slavo, ter poprosil vzprejetja v bolnišnici. Tu je opravljal najpreprostejša dela, silno ostro se pokoril, postil se ob kruhu in vodi vse dni

in le ob nedeljah je zaužival nekoliko kuhanega zelišča s pepelom. Ker se je pa ondi raznesel glas, da je ta nepoznani romar imenitnega rodu, ko so ga začeli radovedno opazovati in spoštljivo častiti, je zapustil to bivališče ter si poiskal v bližnji samoti neko votlino, kjer je molil in premišljeval. Ker se velika svetost ne more pridobiti brez velikega boja, imel je v tej samoti prestati velike izkušnje in boje; a slednjič mu je posijalo solnce velike tolažbe in dušne radosti. Sedaj je že natančneje spoznal nalogo svojega novega življenja; vzkliknil je: »Ni zadosti, da le ja z služim Gospodu; vsa srca ga morajo ljubiti, v si jeziki oznanjevati njegovo hvalo!« V tem je bila kal onemu velikanskemu drevesu, ki je pozneje tako krepko vzrastlo ter po vsem svetu rodilo in še rodi tako dragocen sad — kot tovarištvo Jezusovo!

Premišljevanje, katero je imel v tem svetem času v tih samoti, je tudi zapisal, in tako je nastala predragocena knjižica, ki je na svetu povzročila že toliko dobrega, da menda nobena druga ne toliko. Imenuje se ta zlata knjižica »Duhovne vaje« ali »eksercicije«, in je podlaga duhovnim vajam, ki jih imajo redovniki in redovnice, svetni duhovni, učitelji in učiteljice in drugi bogoljubni ljudje, podlaga ljudskim misijonom in sploh pobožnemu premišljevanju. Knjižica sicer ne podaja nič tako nenavadnega, marveč le zahteva, naj vsak, kateri hoče prenoviti svoje dušno stanje, za nekaj časa, na primer za en teden popolnoma opusti vsa opravila, vse skrbi ter se peča edino le s potrebami svoje neumrjoče duše. Premišlja pa naj eksercitant v tej samotnosti prav resno, temeljito in v živo, z akajant v svet, o čemer ga posebno pouči resnobno premišljevanje o štirih poslednjih rečeh. In ko je v tem premišljevanju spoznal, da je edino pametna skrb na tem svetu, zagotoviti si svoje zveličanje, potlej natančneje premišljuje prevzvišeni vzor svetega življenja — Jezusa Kristusa, in se konečno popolnoma njemu daruje s trdno voljo, njega ljubiti, njemu služiti.

O tej knjižici pravi sv. Francišek Saleški, da je izpreobrnila že več grešnikov, kakor ima črk v sebi in, kar moram posebno poudarjati: svetnik, ki je to izrekel, je že umrl leta 1626! Koliko grešnikov je izpreobrnila pozneje in koliko dobrim dušam je pomagala do višje popolnosti in svetosti! Tem bolj se nam mora zdeti zanimiva ta knjiga, ker je sv. Ignacij ni spisal tolikanj vsled svoje učenosti, kakor vsled višjega navdihovanja in razsvetljenja, saj takrat še ni bil bogoslovsko izobražen, znal je le za silo brati in pisati. Ni čudo, da so papeži močno pohvalili in priporočali to knjižico.

Deset mesecev je že bival Ignacij v Manrezi, tedaj pa izve, da je kuža ponehala in da je pot iz Barcelone v Sveto deželo zopet odprta, in takoj se napoti ter po velikih težavah dospe slednjič na sveti kraj, kamor si je tako želelo njegovo sveto

srce; 4. septembra 1523 poklekne na grob svojega Zveličarja. Na teh posvečenih tleh se čuti tako srečnega, da želi kar tam ostati in tudi nevernikom oznanjevati sveto vero. A frančiškanski provincijal mu nasvetuje, naj gre zopet nazaj, ker za misijone nima potrebne podlage, ker ni učen in niit mašnik, sicer je pa nevarnost za kristjane, ker jih Turki uropajo in zahtevajo veliko odkupnino zanje.

Svetnik takoj sluša in se vrne ter sam izprevidi, da bo svoj vzvišeni namen mogel le tako doseči, ako si pridobi potrebne učenosti in postane mašnik. Leta 1524. začne v svojem 33. letu v Barceloni hoditi z malimi dečki v latinske šole. Čeravno svojih verskih vaj ne opušča, se vendar tako uspešno uči, da čez dve leti gre že na univerzo v Alkalá in potlej še v Salamanko. Leta 1528. pa se preseli v Pariz, kjer so takrat posebno slovele visoke šole.

Ignacij se je v Parizu pridno učil latinščine, filozofije in bogoslovja, obenem pa goreče nadaljeval svoje bogoljubne vaje. Več součencev je pridobil za to, da so se zavezali nedelje in praznike porabljati samo za molitev in za bogoljubna dela. Zastonj je ugovarjal profesor Penju, češ, da bodo tako mladi gospodje izgubili preveč časa za študije. Ker se Ignacij ni hotel vdati, je bil obsojen, da bo po takratni šegi kaznovan — javno tepen. Z zvonom se je dalo znamenje in vsi učenci so se zbrali; sedaj so prišli predstojniki, vsak s šibico v roki, približali so se po vrsti kaznjencu in vsak ga je udaril, za strah vsem drugim. Ignacij je bil dovolj ponižen, da bi bil celó z veseljem prestal tudi tako, ne samo občutno, marveč sramotno kazen; a bal se je, da bi se njegovi prijatelji ne preplašili in bi vsled tega ne popustili pričetega pobožnega življenja. Zato gre k predstojniku, po imenu Góvea, in mu odkritosrčno razloži svoje pomisleke. Predstojnik ne odgovori ničesar, marveč resno molče stopi ž njim v zbirališče. Ko so torej vsi pričakovali, kdaj se bo dalo znamenje, da se prične tepenje, poklekne predstojnik Góvea pred Ignacijo in ga prosi odpuščanja, da je tako lahko verjel napačni zatožbi. Potlej pa vstane in glasno izpregovori: »Ta je svetnik, kateremu je le zveličanje duš pred očmi in bi bil za to pripravljen pretrpeti najsramatnejšo kazen!« Odslej so ga spoštovali in se mu čudili ne le učenci, marveč tudi učitelji. Posebej mu je bil odslej naklonjen profesor Pénju, ki mu je izročil najboljšega učenca, da naj mu pomaga pri učenju, preblagega Savojsca Petra Fabra.

Ignacij si je v Parizu pridobil poleg Fabra in Ksaverija še štiri druge tovariše, namreč Portugalca Simona Rodrigueza in še tri Špance: Jakoba Laineza, Alfonza Salmerona in Nikolaja Alfonza, ki se je po svojem rojstnem kraju imenoval Bobadila. To so bili prvi junaki vojščaki Kristusovi, ki so se tesno zvezali v dosego lastnega zveličanja in posvečenja človeštva ter to zvezo potrdili z obljubo

15. avgusta 1534 na hribčku Montmartre. To je bilo seme one prekrasne setve, ki še sedaj daje sv. katoliški Cerkvi tako lepo snopje. Dogovorili so se, da bodo brž dovršili bogoslovske študije, potlej pa se snidejo leta 1537. v Benetkah, da pojdejo, če bo možno, v Sveto deželo, če pa ne, se ponudijo papežu, naj jih pošlje kamorkoli v misijone. Ignacij je nekoliko obolel in je šel domov ter zase in za svoje tovariše poravnal domače zadeve, da so bili popolnoma prosti in samostojni; Faber pa, ki ga je tačas nadomestoval v Parizu, je pridobil prijateljski zvezi še tri vrle tovariše Francoze. Bilo je sedaj vseh deset, ki so se po dogovoru zbrali 8. januarja 1537 v Benetkah. Ignacij je privedel s seboj še enajsteга, Španca z Malage. Zaradi vojske se res niso mogli prepeljati v Sveto deželo in so ostali za nekaj časa v Benetkah ter se dali 24. junija istega leta posvetiti v mašnike. Nato jih je Ignacij razposlal v razna mesta na apostolsko delo, sam pa je šel s Fabrom in Lainezom v Rim, da bi s papežem uravnali, kar treba. Ko je med tem na potovanju v Monte Cassino pridobil še 12. tovariša, tudi Španca, so se vsi sešli leta 1539. v Rimu, da se konečno dogovore o pravilih, katere je papež Pavel III. z veseljem in veliko nado potrdil 27. septembra 1540. Za prvega generala je bil izvoljen seveda ustanovnik Ignacij, ki je vladal red z veliko modrostjo ter ga učil in vzpodbujal za vsestransko delovanje do svoje blažene smrti 31. julija 1556. Že pred njegovo smrtjo in potlej se je silno hitro širil jezuitovski red; leta 1750. jih je bilo 22.787, a žal, da je moral vsled pritiska nevernih in prostozidarskih državnikov prenehati leta 1773. Vendar popolnoma ni prenehal nikoli, ker na Ruskem so s papeževim dovoljenjem še ostali jezuitje, in leta 1786. jih je bilo le še 178. Papež Pij VII. pa je uprav pred sto leti red zopet o b n o v i l in hitro se je začel zopet širiti in delovati po vesoljnem svetu. Leta 1895. n. pr. je štel 14.061 članov. Kdo bi pač mogel dopovedati, koliko je storil ta red za pravo srečo človeštva v misijonih, v šolah, v duhovnih vajah, po krasnih učenostnih in bogoljubnih knjigah.

Naj konečno omenim le še to-le: Ignacij se je na pravo pot obrnil po dobrem berilu; žal, da se pa toliko, zlasti mladih ljudi izgubi s prave poti na pot pogubljenja ravno po slabem kužnem berilu, ker mnogi so tako preslepljeni, da se telesnega strupa boje in ogibljejo, dušnega pa kar hlastno in strastno srkajo in pijó. — Velikansko delo sv. Ignacija je pravzaprav Marijino delo, ker na Marijini božji poti v Montseratu se je pričelo; o za koliko bi bili tudi mi boljši, ko bi Marijo goreče častili! Pobožnost sv. rožnega venca, ki jo ta mesec opravlja sv. Cerkev, naj nam tudi k temu pripomore, da bomo v češčenju Matere božje bolj goreči in vneti. Amen.

Enoindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

XXV. Sv. Ludovik IX. (a).

Prelepa prilika v današnjem evangeliju je v prvi vrsti namenjena v to, da bi nas poučila, kako moramo biti usmiljeni do bližnjika, ne maščevati se nad njim ali ga sovražiti, marveč odpuščati razžalnikom. Konča namreč z ostrim pretenjem, da bode nebeški Oče občutno kaznoval vsakega, ki noče odpustiti svojemu bratu.

Pa dober učitelj si rad odbira take zglede, s katerimi lahko razkaže več naukov hkrati. Takih zgledov se je tudi Jezus rad posluževal. Tako ima tudi prilika današnjega evangelija dva poglobljena nauka. Ko nam priporoča usmiljenost do bližnjika, nam obenem prekrasno naslika neskončno usmiljenost božjo. Kralj v tej priliki je Bog. Njegovi hlapci so vse njegove stvari: angeli in ljudje ter vse, kar je v službi božji in Bogu odgovorno. Bog je hotel račun delati s svojimi stvarmi; pa glej, precej v začetku se pokaže neizmerno velik dolg. Na vrsto pride eden, ki je zapravil deset tisoč mu izročeni talentov. Kolik dolg! Skoro ga ni mogoče prešteti, kaj šele poplačati! (Po sedanji denarni veljavi ga je težko natanko določiti. Vobče se ceni ta dolg — če se vzame za podlago atiški talent = 6000 drahem — okrog 40 milijonov kron; drugi pa stavijo ta hlapčev dolg še nad 80 milijonov; sohlapčev dolg pa — 100 denarjev — je le nekaj čez 60 K, oziroma 120 K.)

Ta hlapec, ki si je nakopal tako velikanski dolg, ki bi ga sam nikdar ne mogel poplačati, je Adam in ž njim ves človeški rod. Poplačati ga je moglo le neskončno usmiljenje božje. Zato je pa tudi naš Zveličar tako rad govoril o božjem usmiljenju z besedo in v prilikah. Saj je bilo vse, kar je za nas storil, iz ljubezni, iz golega usmiljenja. In to delo neskončnega usmiljenja se še zdaj nadaljuje v sveti Cerkvi, tako da se sveta katoliška Cerkev sme po pravici imenovati kraljestvo božjega usmiljenja; sveta maša, sveti zakramenti, zakramentali in druge pobožnosti svete Cerkve so v prvi vrsti studenci božje ljubezni, iz katerih zajemamo milosti njegovega neskončnega usmiljenja.

A tudi za nas je v sveti katoliški Cerkvi prva zapoved — zapoved ljubezni in usmiljenja. Kristus je naravnost rekel: »Ljubite se med seboj; na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.« In vsa cerkvena zgodovina je temu sijajna priča. Čim boljši so bili katoliški kristjani v raznih dobah in raznih deželah, tem bolj so tekmovali med seboj v delih krščanske ljubezni in bratskega usmiljenja. Zajemati milosti božjega usmiljenja v prid sebi in drugim, to je bila

v katoliški Cerkvi vedno glavna naloga vsem dobrim vernikom vseh stanov, višjih in nižjih. Tega se boste zopet danes prepričali, ko vam opišem delovanje vzornega kralja francoskega sv. Ludovika IX.

Ob reki Seni, kakih šest francoskih milj od Pariza, je mestece Poissy. Tu je leta 1214. Ludovik zagledal luč sveta. Ta grad mu je bil ves čas življenja posebno priljubljen, in sicer zato, ker je ondi po sv. krstu postal otrok božji in član edino zveličavne katoliške Cerkve. Še kot kralj je rad obiskoval ta grad in v kapelici, kjer je bil nekdanj kršččen, se je klečé zahvaljeval za milost sv. krsta in pred krstnim kamenom na novo zagotavljal svojo zvestobo. Iz ljubezni do tega kraja se je v pismih navadno podpisoval Ludovik Poasiški. Na vprašanje, zakaj tolikanj čisla ravno to kapelico, saj je mesto Rêm zanj imenitnejše, ker je bil tam kronan, odgovori: »Ali ne bi tega kraja, kjer sem dobil čast kristjana, više cenil mimo onega, kjer sem prejel minljivo kraljevo čast? V Rêmu sem prejel minljivo krono svojega očeta in sem bil maziljen v posvetnega vladarja; v Poasi pa sem bil ozaljšan s krono Jezusa Kristusa in maziljen s svetim oljem v otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva.«

Oče sv. Ludovika je bil Ludovik VIII., pobožen mož in zelo goreč za sveto katoliško Cerkev, kar je posebno pokazal v svojih vojskah zoper krivoverce Albižane. Še vzornejša je bila njegova mati Blanka, hči kastilijanskega kralja Alfonza IX. Njeno plemenitost že lahko razvidimo iz prelepih besedi, ki jih je nekoč rekla malemu Ludoviku: »Preljubo dete, veš, da te ljubim tako zelo, kakor le mati more ljubiti svojega otroka; a rajše bi te videla mrtvega pred svojimi nogami, kakor da bi kdaj storil smrtni greh.« Vsakdo lahko izprevidi, da taka mati, ki tako govori, je kar moč izvrstno vzgojila svojega sina z besedo in zgledom. Ker ga pa sama ni mogla poučevati v vseh potrebnih rečeh, izbrala mu je poštenih, učenih in modrih mož, ki naj bi ga učili in vzgojevali po njenih načelih in željah. Posebno skrbna je bila zanj, ko mu je v dvanajstem letu oče umrl (leta 1226). Sicer je bil že tri tedne po očetovi smrti za kralja maziljen in mu je bila izročena vsa kraljevska oblast, vendar mu je morala njegova modra mati vedno krepko na strani stati in skrbeti za blagor države, kar je bilo tem težje, ker so se takoj po očetovi smrti začeli glasiti mnogi hudi nasprotniki.

Ko je mladi kralj stopil v štirinajsto leto, je bil izročen učenemu in pobožnemu možu, ki je bil vedno poleg njega, ga poučeval v potrebnih vednostih in vodil njegovo obnašanje. Temu učitelju je bil Ludovik zelo vdan; rad ga je slušal in zelo spoštoval, akoravno je bil precej oster. Mladi kralj je moral včasih okusiti tudi palico, kakor je pozneje sam pripovedoval. Tako skrbna vzgoja svete matere in modrih učiteljev je dozo-

čila najlepši sad. Ludovik ni bil že tako zgodaj kralj le po zunanem, marveč tudi kralj v svojem srcu. Junaške so bile njegove čednosti že v mladeniških letih. Živa je bila njegova vera v Boga; trdno je zaupal že kot dvanajstletni mladenič, da ga Bog, ki mu je naložil težko breme, vladanje, ne bo zapustil ob času nevarnosti; — kakor nekdanj kralj Salomon, je zaupno prosil tudi on modrosti, previdnosti in moči; posebno pa se je odlikovala njegova goreča ljubezen do Boga in do bližnjika. Zgodaj že se je razodevala pri njem nenavadna ponižnost in krotkost; s čudovito nedolžnostjo je združeval enako čudovito spokornost.

Večji del dneva je mladi Ludovik porabil v molitev in učenje, katero mu pa ni delalo posebnih težav, ker ga je bil Bog obdaroval z bistro glavo in dobrim spominom. Ko je izpolnil svoje dolžnosti, bilo mu je dovoljeno tudi pošteno in spodobno razveseljevanje; zakaj njegova pametna mati in njegov modri učitelj sta dobro vedela, da prenapeta struna počí, in da prava svetost ni v tem, da bi kdo glavo pobešal in se čmerno držal, marveč da ima Bog rad vesele služabnike radostnega srca in jasnega obraza. Saj pravega veselja tudi nihče drugi ne zasluži, kakor le poštenjak, kateri ima čisto srce in mirno vest.

Vadil se je torej mladi kralj po svojem stanu sukati orožje, veselje je imel tudi do lova in ribštva; tudi drugih poštenih veselíc se je udeleževal. Obleka njegova je bila sicer vedno spodoba, a preprosta; lepe kraljeve obleke in kraljevih znamenj se je na povelje svoje matere posluževal le takrat, ko se je moral očitno pokazati. Nespodobnih in nepoštenih iger se je ogibal ter sovražil vse, kar je podlega in pregrešnega. Nesramnih besedi in kletvin ni sam nikdar izustil, pa tudi ni pripustil, da bi bil kdo drugi v njegovi pričujočnosti izgovoril kakšno tako besedo. Posebno pa je sovražil laž, obrekovanje in opravljanje. Nikomur ni storil nobene krivice, ne z besedo, še manj pa v dejanju. Nikogar ni zaničeval; jezi se ni dal premagati; tudi grajal ni nikogar z ostrostjo. Le z ljubeznivo besedo je zavračal one, kateri so govorili ali storili kaj razžaljivega; prav pohlevno jim je rekel: »Opustite to!« ali pa: »Mirujte! — Kaj takega nikar več ne storite, ker bi vas utegnili kaznovati zaradi takih razžaljivih besed ali del.« Resnice svojega govorjenja ni nikdar potrjeval s prisego ali rotnjem, ker je dobro vedel, da tistega, ki ne veruje besedi, tudi rotnje ne prepriča. Ako je hotel kako reč s posebnim poudarkom potrditi, je rekel: »V resnici, tako je!« Petje je zelo ljubil; pel je sam in z drugimi skupaj, toda le svete pesmi, posebno o Materi božji. Sploh rečem: Ludovik je bil svet mladenič; skrbno se je ogibal in varoval vsega, kar bi bilo moglo omadeževati sveto nedolžnost, katera je krasila njegovo prelepo dušo; žalil ni ne Boga, ne ljudi, vsem pa je dajal že v svoji mladosti lep zgled pravega krščanskega živ-

ljenja. Oj, kako je morala biti vesela dobra mati takega sina, kako ga je ljubil ves narod francoski! Kako pa se je šele radovalo nebo take odlične popolnosti. Saj je pač njemu v polni meri veljalo začudenje nebeško: O, kako lep je čist rod v svetlobi (svoje čednosti); zakaj njegov spomin je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh!

Tako je angelsko plemeniti mladenič preživel na kraljevem dvoru najlepši del svojega življenja, mladostna leta. Ko je izpolnil dvajset let, se je poročil z lepo in bogoljubno devico Marjeto, hčerjo provanškega grofa Rajmunda Berengerja IV. Oba sta bila vredna drug drugega in sta živela v najlepšem miru in soglasju. Blaža soproga, že sama polna ljubezni do Boga in do bližnjika, se je trudila še za višjo popolnost po zgledu svojega svetega moža. Ludovik se je pa tudi vsestransko prizadeval, da bi še izpopolnil ono dušno lepoto, katero si je bil pridobil v svojih mladeniških letih.

Še skrbneje se je varoval greha. Še obilnejša je bila njegova pobožnost. Vsak dan je bil pri sveti maši, navadno pri dveh, če mu je pripustil čas, tudi pri treh ali štirih. Udeleževal se je tudi drugih pobožnosti, zlasti ko so duhovni na koru molili ali peli; pa tudi sam je molil duhovne ure, še celó na potovanju. Nekaj časa je še celo o polnoči vstajal k molitvi, dokler se mu ni zaradi zdravja nasvetovalo, naj opusti to ponočno vstajanje ter najraje zjutraj opravlja svoje navadne pobožnosti. S posebno pobožnostjo je častil Mater božjo. Skrbel je, da so se prazniki praznovali z največjo slovesnostjo. S koliko pobožnostjo je častil svetinje našega Gospoda Jezusa Kristusa, katere si je za drago ceno dal pripeljati iz Cariграда, in svetnikov, to priča še sedaj krasna kapelica v Parizu, katero je zlasti v to svrhu dal pozidati. Ganljivo je brati, s koliko spoštljivostjo je dal nesti ali je sam nesel take svetinje na določeni kraj, kadar si jih je odkod pridobil.

Z veliko vnemo je poslušal besedo božjo, kolikorkrat je imel le priložnost, in s svetim zanimanjem prebiral nabožne knjige. Nekaterim se je tolika pobožnost kraljeva že zdela pretirana in so radi kaj pozabljali, češ, da preveč časa potratijo za svoje pobožnosti. Prav lepo jih je zavrnil kralj, rekoč: »Če bi še enkrat toliko časa potratil za igro, lov ali ptičarstvo, bi o tem niti ne govoril nihče; zakaj mi ga pa ne privoščijo za molitev, in se pritožujejo, kakor bi bil izgubljen čas, ki ga darujem Bogu?«

Milo se nam mora storiti, ko beremo, kako zelo se je zatajeval. Kot kralj tako mogočnega naroda je imel na razpolago najboljše jedi in pijače ter vse druge ugodnosti, katerih le more poželeti človeška narava; a znal se je tako zatajevati, da je na dvoru v sredi vse obilnosti živel kakor bi bil menih. Pri jedi si ni nič izbiral. Kadar so mu pa prinesli tako jed, ka-

tero je posebno rad imel, je premagal svoje poželenje in ukazal take odbrane jedi darovati ubogim, sam pa je jedel kako sočivje ali kaj takega, česar drugi niso marali jesti. Če je imel pa vendar katerikrat uživati boljje napravljena jedila, priliz jim je vode, da jim je odvzel okus. V kozarcu je imel že zaznamovano, kako daleč mu smejo vina natočiti; vino pa so mu morali z vodo mešati, akoravno ni bilo močno, in sicer tako, da je bilo en del vina, tri dele pa vode. Piva ni rad pil; kadar ga je pa pil, in to je bilo posebno v štiridesetdanskem postu, pil ga je le iz premagovanja, da bi krotil svoj okus.

Postil se je Ludovik ostro ves štiridesetdanski post kakor tudi druge zapovedane postne dni; tudi štirideset dni pred božičem je užival le postne jedi. O petkih štiridesetdanskega posta ni jedel ne rib ne sadja, vino pa so mu morali še bolj mešati z vodo kakor po navadi. Sicer se pa o petkih še smejal ni, in če ga je smeh posilil, se je hitro premagal. Tudi v sredah se je prostovoljno zdržal mesnih jedi. Nekatere dni je tudi preživel ob samem kruhu in vodi, kakor veliki petek, dan pred božičem, dneve pred velikimi prazniki Matere božje, včasih tudi dan pred vsisvetimi.

Tako se je sv. Ludovik zatajeval v jedi in pijači; a tudi sicer ni bil mehkužen. Njegova postelja je bila trda, in ko se je po prvi križarski vojski vrnil domov, še celo na slami ni hotel spat; ležal je le na leseni postelji brez mehke podlage, le podglavnik je imel natlačen s slabim bombažem. S tem je hotel posnemati Jezusa Kristusa, ki je visel iz ljubezni do nas na trdem lesu sv. križa.

Kaj naj pa rečem o njegovi ljubezni do bližnjika? Junaška je bila, brezmejna; saj to je vselej pri dobrih ljudeh v tesni zvezi, da ljubijo Boga iz vsega srca, bližnjika pa kakor sami sebe. Ni se še prigodilo, da bi kdo resnično ljubil Boga, bližnjika pa ne. A prava ljubezen mora biti dejanska. Kakor je sv. Ludovik v dejanju, v vsem svojem vedenju kazal veliko ljubezen do Boga, enako tudi do bližnjika. Izkazoval je v veliki meri, prav kraljevski dušna in telesna dela usmiljenja. Želel je, da bi bili vsi dobri, da bi vsi po njegovem zgledu živeli brez greha, vsaj brez smrtnega greha. Zato je z ljubeznivo besedo svaril one, kateri so bili v smrtnih grehah, naj so že bili njegovi služabniki ali pa drugi imenitni in mogočni gospodje. In tako svarjenje navadno ni bilo brez uspeha. Ako pa kdo ni hotel opustiti svoje očitne pregrehe, ni smel pred kralja, dokler se ni poboljšal; zakaj sveti kralj ni hotel imeti okoli sebe in v svoji palači očitnih grešnikov. Še celo, ko je bil v vojski, je nekatere hudobneže zavrnil in nazaj poslal v domovino. Osebnim sovražnikom je vselej rad odpuščal in tudi pri drugih je pospeševal mir in spravo.

Najsijajnejše pa se je pokazala njegova ljubezen do ubožcev in bolnikov. Kakor bi imel Jezusa samega pred seboj, tako

je stregel ubogim. Nad 120 jih je dobilo vsak dan kruha, mesa in vina v kraljevi palači; o praznikih, v štiridesetdanskem postu in v adventu je narastlo število obdarjenih do dvesto in čez. Ob sredah, petkih in sobotah štiridesetdanskega posta in v adventu je bilo za 13 ubožcev pripravljeno kosilo v kraljevi palači, in tem je kralj sam stregel. Nosil jim je jedi, rezal jim kruh in ko jih je bil pogostil, dal je še vsakemu dva hleba, da ju vzame s seboj. Če je bil med temi ubožci kateri slepec, dajal mu je Ludovik sam kruh v roko, prijel mu je tudi roko in jo vodil do sklede. Tudi je takemu kralj sam ribe razrezal na koščke, skrbno pobral koščice iz njih, koščke pomakal v prikuho in mu dajal v usta. Pred jedjo je tudi denarja razdelil med siromake in kateri se mu je zdel bolj potreben, tisti je dobil več kakor drugi. Posebno skrb je imel sveti kralj za redovnike sv. Frančiška in sv. Dominika, katerim je bil tako vdan, da je neki rekel: »Ta dva reda tako ljubim in spoštujem, da bi dal vsakemu polovico samega sebe, ko bi se mogel razdeliti v dva dela.« Želel je sam vstopiti v tak red, pa ga je žena preprosila, češ, da je za deželo tako boljše, da sam vlada, kakor če bi vlado prepustil še mlademu sinu.

Kakor dober oče je skrbel za vdove in sirote. Revni vitezi, uboge gospe, hlapci in dekle niso nikdar zastonj prosili podpore. Kadar je bila draginja, je poslal sveti kralj svoje služabnike z denarjem po deželi, da so podpirali uboge. Več tisoč ujetih kristjanov je odkupil iz turške sužnosti za veliko ceno; pozidal je več hiš za ubogo mladino, za bolnike itd. Res, njegova plemenita ljubezen ni poznala meje.

Sklenem za danes s to srčno željo, da bi ne bil vam zastonj pripovedoval tako lepih reči. Trudite se vendar, da bode tudi vaše življenje zares krščansko življenje. Nikar ne bodite tako zaspani za molitev, tako mlačni pri službi božji, vadite se v premagovanju samih sebe in v bratovski ljubezni med seboj; izvršujte vestno svoje dolžnosti iz višjih ozirov — iz ljubezni do Boga. Glejte, vaše zemeljsko življenje bo tako hitro preteklo — kako žalostno bi bilo, ko bi ne porabili prav svojega časa, — tukaj malo, tam v večnosti pa celo nič. Amen.

Ant. Kržič.

2. Orožje kristjana.

(Osnova govora.)

Primate za božje orožje, da se morete braniti ob hudem dnevu.

Efež. 6, 13.

V resnici krasne nauke nam daje sv. apostol v današnjem listu. Uči nas:

I. Kakšno naj bo orožje kristjana.

II. Zakaj mu je to orožje potrebno.

I. Orožje, s katerim mora biti oborožen kristjan, če se hoče uspešno bojevati, obstoji iz petih delov. Imeti mora:

1. Pas zdržnosti: »Opaši kakor mož svoja ledja« (Job, 40, 2).

2. Oklep pravice: »On obleče pravico kakor oklep« (Iz. 59, 17).

3. Ščit vere: »Kakor ščit te obdaja njega resnica, ne boš se bal ponočnega strahu« (Ps. 90, 5).

4. Čelado upanja: »Mi pa, ki smo otroci dneva, bodimo trezni, oblečeni z oklepom vere in ljubezni in s čelado upanja zveličanja« (I. Tes. 5, 8).

5. Meč božje besede: »Živa je namreč božja beseda, in močna, in ostrejši ko vsak na obe strani oster meč« (Hebr. 4, 12).

II. In zakaj nam svetuje apostol, naj se tako oborožimo? Zato, da se bomo mogli braniti ob hudem dnevu. Ti hudi dnevi so pa:

1. Časne nesreče in nadloge: »Zadosti je dnevu njegova lastna težava« (Mat. 6, 34).

2. Izkušnje hudobnega duha: »Zakaj bi se bal ob hudem dnevu« (Ps. 48, 6), to je dnevu izkušnje.

3. Dan sodbe: »Vi ste odločeni za hudi dan, in se bližate stolu krivice« (Amos. 6, 3).

D. Thom. Aqu. Serm. Dom. — A. T.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

(Praznik vseh svetnikov.)

Naši vzorniki v cerkveni zgodovini.

XXVI. Sv. Ludovik IX. (b).

Jako zvito so si izmislili farizeji zanko, da bi pripravili Jezusa v zadrego. Odposlali so k njemu odposlanca dvojnega mišljenja: svoje učence, ki so bili, kakor oni sami, nasprotniki Rimcev, in pa Herodijance, to je take ljudi, ki so bili prijazni Herodu in torej tudi rimski vladi. Mislili so si, da eni stranki se mora zameriti, naj odgovori kakorkoli. Pa kako nepričakovano modro je Jezus razvozljal to zanko, ste ravnokar slišali. Sveto pismo pa še pristavlja ob koncu evangelija opazko: »In ko so to slišali, so se začudili in so ga popustili in proč šli.«

V besedah: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega,« je pa za nas še neki drug splošni pomen. Povedana je s tem vsa naša naloga na zemlji: pošteno opravljajmo svoja zemeljska opravila, a pri tem nikar ne pozabimo Boga. Te Jezusove besede imajo skoraj isti pomen kakor one, ki jih je izrekel v gorskem govoru: »Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo navrženo.« Torej vse gre na to, da bi zvesto posnemali zgled svetnikov in svetnic, naših vzornikov, ki so s toliko vnemo in natančnostjo služili Bogu in izpolnjevali njegovo sveto voljo. Da bi jih pa mogli posnemati, moramo natančneje spoznavati njih sveto vedenje. Ravno zato vam pa že govorim toliko časa samo o svetih vzornikih. Zadnjič sem vam opisoval prelepo življenje francoskega kralja **L u d o v i k a I X.**, pa nisem še dovršil; zato se še danes pomudimo pri tem izredno vzornem možu.

Že sem vam opisoval nekatere junaške čednosti sv. Ludovika: pobožnost, radodarnost, ponižnost, krotkost, čistost, spokornost ter še posebej trdno vero, neomahljivo zaupanje in gorečo ljubezen. V vseh krščanskih čednostih se je tako odlikoval, da ga neki bogoljuben pisatelj imenuje »svetega Frančiška na kraljevem prestolu«.

Človek bi si mislil, da mož tako rahločutnega srca ne bo imel potrebne pogumnosti ali odločnosti, ker se rado zgodi, da se bogoljubni ljudje, kateri si močno prizadevajo za eno čednost, večkrat nagibljejo preveč na eno stran in zabredejo v nasprotno slabost in napako. A Ludovik ni bil enostransko pobožen, marveč je znal v lepem soglasju strinjati krščanske čednosti. Čeravno tako milega srca, je bil vendar strogo pravičen v svo-

jih sodbah. Pred kraljevo sodbo so bili vsi enaki; ni se gledalo ne na visokost stanu, ne na bogastvo; pomagale niso ne prošnje, ne solze. Kdorkoli je bil po krivici zatiran, je pri njem dobil pomoč, kakor hitro se je mogla izkazati krivica. Kdor je bil pa po postavi pravično obsojen, tudi ni mogel upati pomiloščenja; vsak je moral prestati zaslužen kaznen. Neka imenitna gospa se je bila hudo pregrešila z zakonsko nezvestobo in celó povzročila umoritev svojega moža. Zavaljo te grde pregrehe je bila nesrečna žena v smrt obsojena; in čeravno je kraljica sama zanjo prosila, čeravno so prosile druge imenitne gospe in tudi nekateri frančiškani in dominikani, Ludovik se ni dal pregovoriti, marveč je potrdil sodbo, po kateri je bila očitno sežgana, drugim v strah in svarjenje. — Posebno ostre postave je dal zoper bogokletje in priseganje pri Bogu, pri Materi božji, pri svetnikih itd. Zelo se je trudil, da bi zatrl v svoji deželi golju-fijo, odrtijo in sploh vse krivično oškodovanje.

Ni čudo, da je vse ljubilo tako pravičnega in očetovsko dobrega vladarja in da je bridka žalost zavladala po vsej deželi, ko se je bliskoma raznesla novica: huda bolezen se je lotila kralja, njegovo življenje je v veliki nevarnosti.

Nekako v sredi decembra 1244. leta je kar nenadno zbolel in v dveh dneh se je tako pohujšala bolezen, da kralj sam ni več upal, da ozdravi. Sklical je vse domače skupaj, zahvalil se jim za vse dobrote, katere so mu izkazali, prosil jih je in opominjal, naj vedno zvesto služijo Bogu, in potem se je poslovil od njih. Vsi so bridko jokali. Ko je uravnal časne zadeve, se je pripravil kakor dober kristjan na smrt, katero je mirno pričakoval z vdanostjo v voljo božjo. Nadškofje, škofje, samostanski predniki in francoski velikaši so od vseh strani hiteli na kraj, kjer je Ludovik ležal na smrtni postelji, in popraševali po kraljevem zdravju. Po vseh cerkvah se je molilo, da bi vse-mogočni Bog še ohranil kralja v prid francoski deželi in kato-liški Cerkvi. Pa bolezen je prihajala vedno le hujša in hujša. Ludovik izgubi zavednost; kakor mrtev leži cel dan na postelji. Že mu hoče neka ženska, ki je čula pri njem, mrtvaški prt potegniti čez glavo, že se sliši po palači žalostni krik: »Bog je k sebi poklical kralja,« in to se je naglo razglasilo naokrog. Sporočilo se je tudi papežu Inocenciju IV., kateri je ravno takrat bival v Lijonu, kamor je bil pribežal iz Rima pred hudobnim nemškim cesarjem Friderikom II., zanašaje se na pomoč zvestega sina katoliške Cerkve, Ludovika IX.

Vendar Ludovik ni bil umrl. V neizmerno veselje svoje matere Blanke, svoje žene Marjete in vseh drugih se je ves okrepcan prebudil iz omedlevice. Ali kakor je bilo ta trenutek veselje veliko, ravno tako kratko je bilo. Kakor strela je zadelo vse, ki so stali poleg postelje, ko je Ludovik, prebudivši se, zahteval pred vsem drugim, naj se mu pripne rdeči križ na desno ramo, ker hoče iti v Sveto deželo in se tam vojsko-

vati zoper sovražnike krščanskega imena. Zastonj so bile matere solze, zastonj sta ga kleče prosili mati in žena, naj odjenja, zastonj so se zoperstavljali bratje in francoski velikaši. Ker je sveti kralj le vedno trdil, da zadobi popolno zdravje šele potem, ko bo na obleki nosil znamenje vojaka Kristusovega, ustreglo se je naposled njegovi želji: med jokom in ihtenjem pričujočih mu je pariški škof pripel križec na desno ramo, in odslej se je pokazala notranja zadovoljnost na njegovem obrazu; naglo so se mu povrnile izgubljene moči.

To ozdravljenje kralja Ludovika se je vsem zdelo čudovito, in mislilo se je tudi o njegovem sklepu, da ga je storil vsled božjega opomina ob času svoje omedlevice.

Do novega leta 1245 je popolnoma okreval. Zdaj mu je bila prva in poglavitna skrb križarska vojska. Toda tako velikanske vojske, kakršne je trebalo, in v tako oddaljene kraje, ni tako lahko spraviti na noge; zlasti še sedaj, ko je bilo že pet takih vojsk, katere pa niso imele pravega uspeha, je bilo silno težko navdušiti viteze in druge merodajne kroge za tako podjetje. A sveti junak se ne ustraši nobene težkoče. Najprej sporoči kristjanom v Sveto deželo svojo namero in vzpodbuja viteške redovnike, naj se hlabro vojskujejo in krepko branijo proti sovražniku, ker v kratkem dobijo izdatno pomoč. Potlej je naznanil svoj sklep papežu v Lijon, kjer je bil isto leto 13. vesoljni cerkveni zbor. Papež mu je dovolil od vseh cerkvenih prihodkov pobirati desetino za križarsko vojsko; tudi je na njegovo prošnjo določil spretnega poslanca, ki naj bi po vsej deželi navduševal velikaše in ljudstvo za križarske vojske. Kralj sam pa je sklical v oktobru zbor v Pariz, kjer jih je že mnogo vzprejelo križec in se s tem zavezalo, da pojdejo s kraljem na vojsko za osvobojenje svetih krajev. Še več plemenitašev je pa kralj potem o božiču istega leta pridobil z neko zvijačo. Bila je namreč navada, da je kralj vsako leto daroval nove plašče onim velikašem, ki so ga božični dan zjutraj spremljali v cerkev. To leto je pa dal Ludovik narediti mnogo več plaščev kakor navadno druga leta, in posebej vabil, naj se jih prav veliko udeleži zjutranje službe božje. In res, kakor je kralj želel, tako se je zgodilo; prav mnogo plemenitašev se je zbralo na božično jutro v kraljevi palači, ker se je sleherni bal, da bi se mu ne očitala lenoba, ali da bi se ne zameril kralju, ako ne pride. Z lepimi plašči ogrnjeni so spremljali kralja, še preden se je začelo daniti, v cerkev, kjer se je obhajala slovesna služba božja. Med tem se stori dan, in kaj zagledajo vitezi? Drug drugemu vidijo na rami prišite križce, katerih poprej zaradi teme niso mogli razločiti. Zdaj izprevidijo zvijačo; smeh jih sili in solze, ali odložiti križce se je vsem zdelo nespodobno in sramotno; ginjeni se vdajo volji svojega kralja, bolj iz ljubezni do njega, kakor iz želje po vojski zoper nevernike. Kralja pa so zavoljo te zvijače imenovali šaljivo »romarskega lovca« ali »novega ribiča ljudi«.

Tako se je pripravljaj Ludovik prvo leto po svojem ozdravljenju na obljubljeni vojsko. Ali to leto še niso mogle biti dokončane vojskine priprave; še več ko dve leti so se nadaljevale. Misliti je bilo namreč treba na mnogo reči. Po eni strani se je bilo treba zagotoviti, da domovina ne bi trpela škode, ko bo kralj s tako odlično vojsko odsoten za več časa; od druge strani je bilo pa treba gledati, da se vse stori in preskrbi, kar se je zdelo potrebno, da bi križarska vojska imela zaželjeni uspeh. Ker je za srečno dovršitev vsakega podjetja treba najprej božjega blagoslova, katerega Bog ne deli nevrednim, zato je izkušal kralj, preden gre z doma, z Bogom spraviti svoje kraljestvo in poravnati vse krivice, katere bi se bile komu zgodile po služabnikih njegove vlade. V ta namen je poslal na jesen leta 1247. dominikane in frančiškane po vsem svojem kraljestvu, naj skrbno poprašujejo in preiskujejo, in kjer more kdo izpričati, da se mu je res zgodila krivica, naj se mu povrne, kar mu gre. In tudi drugi gospodje in vitezi, ki so bili namenjeni s kraljem iti čez morje, so izkušali poravnati, če so bili kdaj komu storili kako krivico.

Tako je bilo konečno vse pripravljeno: ljudje, ladje, hrana itd. do srede leta 1248. A huda poizkušnja je čakala svetega kralja še zadnji čas, preden odrine. Še enkrat so izkušali velikaši pregovoriti svojega kralja, naj bi svojo obljubo izpremenil v kako drugo dobro delo in doma ostal v prid francoskega kraljestva; še enkrat je poizkušala tudi mati Blanka s svojimi solzami odvrniti sina od storjenega sklepa.

»Pomisli, gospod kralj,« tako je rekel Ludoviku pariški škof, »pomisli, da si sprejel križ in to nesrečno obljubo storil prehitro, ne da bi se bil s kom posvetoval. Bolan si bil, in da povemo resnico, nisi bil pri pravi zavednosti; besede, ki si jih takrat govoril, nimajo torej nikakor nobene veljave. Rad te bo sveti oče papež odvezal od te obljube, saj mu je dobro znana potreba tvojega kraljestva, kakor tudi slabotnost tvojega telesa. Glej, mi nismo varni od ene strani pred sovražnim napadom nemškega cesarja Friderika, od druge se nam je bati hudobnih naklepov angleškega kralja; tudi notranji sovražniki bi se utegnili vzdigniti. Nemirna je Nemčija, nepokojna Italija; pot proti Sveti deželi je skoroda zaprta, zaprt skoroda tudi vhod vanjo, za hrbtom pa boš imel papeža in cesarja v najhujšem nasprotovanju. Komu nas boš zapustil sirote?« — Še bolj kakor škofove pa so kralju presunile srce materine besede: »Poslušaj in usliši, predragi sin, svete svojih najboljših prijateljev, in nikar se ne opiraj le na svojo lastno modrost. Spomni se, kako velika čednost in Bogu všečna je pokorščina do matere. Ostani doma; saj ni treba, da bi bila Sveta dežela zato na škodi. Pošlji tje veliko večjo vojsko, kakor jo misliš vzeti s seboj; Bog pač ne terja, da jo moraš voditi sam; bolezen in nezavednost, v kateri si storil obljubo, odvezuje te popolnoma.«

Ginjen odgovori na to Ludovik: »Vi pravite, da nisem bil pri zdravi pameti, ko sem vzprejel križ. Dobro! Kakor želite in kakor mi svetujete, odložim ga, izročim ga vam!« Pri teh besedah seže na ramo, odtrga križec in ga dá škofu, rekoč: »Gospod škof, tu imate križec, s katerim sem bil zaznamovan, vam, ki ste mi ga pripeli, ga dam nazaj.«

Lahko si mislimo, s kakšnim veseljem so te besede vzprejeli vsi pričujoči, posebno pa mati Blanka. A le kratko je bilo to veselje. Ludovik izpremeni zdaj obraz in pravi resno: »Priatelj moj, gotovo zdaj nisem iz uma ali brez zavednosti, nezmožen samega sebe ali bolan. Zdaj torej hočem, da se mi vrne moj križ. Bog, kateremu ni nič neznanega, vé, da se ne pritaknem nobene jedi, dokler nimam zopet križa na rami.« Vsi ostrmijo, ko slišijo te besede, a ko vidijo, da je kraljeva stanoovitnost nepremagljiva, se ne zoperstavljajo nič več njegovi volji.

Meseca junija 1248 izroči kralj svoji materi Blanki vladarstvo francoske dežele; dá ji pisano oblast, da sme storiti po svoji volji, karkoli bi se ji koristno zdelo za kraljestvo. Potem odloži vsa dragocena oblačila in vzprejme v cerkvi sv. Dijonizija vojno zastavo in romarsko palico, priporoči se vsem vernim, zlasti redovnikom, da naj molijo zanj, in gre še tudi v cerkev Matere božje k sveti maši. Po sveti maši pa gre bos do samostana sv. Antona, kjer zasede pripravljenega konja. Štiri dni je spremljala žalostna mati svojega sina. Dozdevalo se ji je, da na tem svetu ne bo več videla svojega preljubega sina; vsa objokana mu torej reče, ko se je bilo treba ločiti: »Predragi sin, v nebesih se bova zopet videla.«

Med potjo se je še oglasil v Lijonu pri papežu, pri katerem je opravil spoved in prejel blagoslov; potlej pa je odrinil najprej na otok Cipern in odtod šele čez leto v Egipt. V začetku so bili Francozi srečni in so vzeli Turkom Damijeto; toda prve zmage niso znali prav porabiti in pri Manzuri so jih Turki nazaj zavrnil in toliko junakov pobili, da je kralj solze točil zanje. Bil je namreč neugoden letni čas zaradi Nilovega poplava in nastala je še kužna bolezen. Tudi Damijeto so bili pripravljene popustiti, da bi se le smeli svobodno vrniti domov. Sultan je zahteval, da mora kralj ostati za poroka. Toda francoski junaki odgovore: »Rajši se damo vsi pomoriti ali pa ujeti Saracenom, kakor da bi nam mogel kdo očitati, da smo jim svojega kralja dali za poroka.« Toda rešitev ni bila več mogoča; kristjani so bili popolnoma premagani, kralj pa ujet. Kakor je bil junak v boju, tako in še bolj je bil junak v nesreči, da je mogel prenesti toliko gorje. Za oproščenje je zahteval sultan en milijon bizantinskih zlatov. In ko je bil Ludovik takoj pripravljen plačati, je rekel sultan: »Umazan pa ni Francoz, ker ni hotel pritrgovati, dasiravno je vsota tolika. Pojdite in povejte mu, da bo plačal le osemstotisoč zlatov; dvestotisoč mu jih odpustim.«

Francoska vojska, kolikor je še ostalo, se je vrnila domov, Ludovik pa je šel v Sveto deželo, da bi vsaj zasebno obiskal svete kraje, ker jih z vojsko ni mogel rešiti. Tam je ostal do leta 1253. in marsikaj koristnega ukrenil za tamošnje kristjane. Pa še več bi bil, ko bi mu bila došla zaželjena pomoč od doma. Ko mu je pa leta 1253. umrla mati, je bil primoran vrniti se na Francosko. Z velikim navdušenjem ga je vzprejelo francosko ljudstvo, a Ludovik je bil zaradi nesreče križarske vojske ves pobit ter niti kvišku ni pogledal, le zdihoval je in vso nezgodo pripisoval svojim grehom.

Sedaj je zopet posvetil svoje moči v blagor domovini; vendar svoje obljube in Svete dežele ni mogel pozabiti. Srce ga je bolelo, kolikorkrat je slišal nove krutosti, katere so Turki prizadejali kristjanom. Leta 1267. si dene v državnem zboru v Parizu trnjevo krono Jezusa Kristusa na glavo in opominja podložnike, da naj odvzemo sramoto od Svete dežele. Novo navdušenje, enako kakor za prvo križarsko vojsko, se je vzbudilo in v treh letih je bila zopet pripravljena velika vojska, s katero gre kralj leta 1270. v Tunizijo, da bi od tam prodiral proti Sveti deželi. A zopetna, še hujša kužna bolezen je preprečila kralju blaže namene. Kralj sam zboli in ko čuti, da se mu bliža smrt, prejme z največjo pobožnostjo na tleh kleče svojega Zveličarja v presv. zakramentu. Ko se v zadnjih slabostih nekoliko predrami, povzdigne proti nebu roke, rekoč: »Predobrotljivi Gospod Bog! usmili se ljudstva, ki stoji tukaj, in pripelji ga nazaj v domovino, da ne pade v roke svojih sovražnikov in ne bo prisiljeno zatajiti tvoje presveto Ime!« Potlej priporoča še svojo dušo nebeškemu Očetu in na postelji, s pepelom potreseni v podobi križa, leže služabnik božji izdihne svojo blago dušo. Umrl je najboljši kralj, ki ga je kdaj videla francoska dežela. Zgodovinar Weiss pripomni: »Zgodovina nima lepšega zgleda knezu, ki hoče vladati po volji božji, k sreči svojega naroda.« A tudi nam bodi v zgled, da vestno in z vnemo izpolnjujemo svoje male dolžnosti, kakor je on izvrševal velike, in da ob svojih svetnih opravilih nikdar ne pozabimo večnega zveličanja. Amen.

Ant. Kržič.

Priložnostni govori.

Kratek nagovor delavskim društvom na Sv. Gori.

Prorok Izaija je videl v duhu hrib, ki ga je Bog postavil ob Mesijejem času na vrh vseh hribov in ki se je vzdigoval čez vse griče. K njemu so vreli vsi narodi celega sveta. Imenitna ljudstva so prihajala tja in so govorila: »Pridite, pojdimo gori na Gospodov hrib in k hiši Jakobovega Boga, da nas bo učil svoja pota in da bomo hodili po njegovih stezah.«

Tak hrib je naša Skalnica. Videti je, kakor bi bila Skalnica postavljena na vrh vseh hribov, ki se vzdigavajo okolu nje. Vsi narodi vrejo na ta hrib, in imenitna ljudstva prihajajo gori. In čemu prihajajo? Da se tukaj uče hoditi po Gospodovih potih in stezah, to je, da tukaj spoznavajo božje postave, da spoznavajo po Mariji Boga in Gospoda Jezusa Kristusa in da dobivajo v ta namen po Mariji tudi potrebnih milosti, kakor je Marija obljubila deklici Uršuli: »Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosi!«

Tako prihajamo tudi mi leto za letom na ta Marijin hrib, da se tukaj učimo od Marije hoditi po Gospodovih potih in po njegovih stezah in da dobivamo tu po Mariji potrebnih milosti. Ta namen ima naše romanje. Mi se hočemo vsako leto tukaj navdušiti za Gospoda Jezusa Kristusa, za njegove nauke in njegove zapovedi, mi hočemo pa tudi prositi Marijo vseh potrebnih milosti.

1. Tam doli v mestu imamo veliko skrbi, ki nam skoraj ne dovolijo misliti na take reči. Med vrvenjem človeškega življenja si človek le težko ukrade čas, da mirno premišljuje te resnice. Tukaj na hribu pa smo povzdignjeni nad vrvenje tega sveta, tukaj smo bolj blizu Boga, zato se nam kažejo te resnice v lepši luči.

Premisli torej danes, krščanski delavec, da je tvoj namen, posnemati Gospoda Jezusa Kristusa, hoditi po njegovih potih in po njegovih stezah. Kakšna pa so pota Gospodova, kakšne so njegove steze? Poslušajte, kaj pravi sv. Peter v svojem prvem pismu o Jezusu: »Kristus je za nas trpel in vam zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah. On ni greha storil, tudi ni bilo zvijače v njegovih ustih« (I. Pet. 2, 21).

Kristus je torej trpel in nam zapustil zgled, da hodimo po stopinjah njegovega trpljenja. Pred vsem se moramo torej tukaj učiti potrpežljivo prenašati trpljenje, ki nam je Bog pošilja, kakor pravi sv. Pavel: »Od vseh strani nadlogo trpimo, pa nam ni bridko; stiskani smo, pa ne omagamo; preganjani smo, pa nismo zapuščeni; ob tla nas mečejo, pa ne poginemo; mrtvenje

Jezusovo vedno na svojem telesu okrog nosimo, da se tudi življenje Jezusovo očitno kaže na našem telesu. Mi namreč, ki živimo, smo vedno v smrt izdajani zavoljo Jezusa, da se tudi Jezusovo življenje očitno kaže na našem umrljivem telesu« (II. Kor. 4, 8). **Potrpežljivost** — to je glavni nauk, ki nam ga daje na tem svetem hribu Bog po Mariji. Potrpežljivost je podlaga za vse druge svete čednosti. Kjer ni potrpežljivosti, ni tudi drugih čednosti. Kjer ni potrpežljivosti, je divjaštvo, je surovost in krivica, je strast, greh in pekel. Navdušimo se torej za ta veliki vzor, ki nam ga priporoča sv. Peter v svojem prvem pismu z besedami: »Kristus je za nas trpel in vam zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.« Ta sveta čednost, ki jo uči Bog na tem hribu po Mariji, je potrebna sicer vsem ljudem, najbolj pa delavcem, poslom in drugim, ki so odvisni. Kristjani moramo biti pripravljene na krivice, proti katerim se moramo s potrpežljivostjo bojevati. Oborožite se torej danes s škitom potrpežljivosti, da boste otroci božji in Marijini in da vam bo mogoče hoditi po potih in stezah Gospodovih!

2. Drugo pot in stezo Gospodovo, po kateri moramo hoditi, izraža sv. Peter tako-le: »On ni nobenega greha storil.« Ako hočemo torej hoditi po poti in stezi Gospodovi, se moramo varovati greha. Tako nas uči Bog na tem hribu po brezmadežni Devici Mariji. Varuj se, dragi delavec, vsakega tudi najmanjšega greha in skrbi, da se bo varovala greha tudi vsa tvoja družina. V tvoji hiši mora biti Bog, mora biti strah božji! Tako boš srečen in vesel, boš imel srečne in dobre otroke in boš dočakal otrok otroke do četrtega rodu. V tvoji hiši bo raj, čeprav bi bil ubog. Sam Bog se bo s teboj izprehajal, kakor z Adamom v raj, in te tolažil in krepčal v težkih urah.

3. Tretjo pot Gospodovo, po kateri moramo hoditi, nam naznanja sv. Peter z besedami: »V njegovih ustih ni bilo zvijače.« Tako naj ne bo tudi v naših ustih nikoli nobene zvijače. Bodimo vseskozi odkritosrčni, kakor nam kliče tudi sv. Pavel za veliko noč: »Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, kakor ste opresni... Obhajajmo veliko noč ne v starem kvasu, tudi ne v kvasu hudobije in malopridnosti, ampak v opresnih kruhkih odkritosrčnosti in resnice« (I. Kor. 5, 7). Odložimo vse laži, vso hinavščino, natolcevanje, podpihovanje, opravljanje, obrekovanje in zdražbo ter bodimo resnicoljubni in odkritosrčni. Kristus ni imel v ustih nikoli nobene zvijače, nobene laži, nobenega natolcevanja, nobenega obrekovanja in nobene zdražbe, posnemajmo svojega učenika!

Namen našega romanja je, da se tu na hribu Gospodovem poživimo in prenovimo po Mariji, prečisti Devici, da začnemo

spet hoditi po potih Gospodovih in po njegovih stezah. Pridite torej, dragi delavci in delavke, pa tudi drugi, ki ste se udeležili tega romanja, pridite vsi, ki ste v vrvenju tega sveta morda pozabili na Gospoda, in učite se tukaj spet Gospodovih potov in stez, ki gredo v večno življenje. Amen.

Dr. Egidij.

Pogled na slovstvo.

1. Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo. Spisal Jernej Hafner, kaplan. Str. 314. Ljubljana 1914. Založila Katoliška Bukvarna. Natisnila Katoliška Tiskarna. Cena lično in trpežno vezani knjigi K 1'20, v šagrin vezani z zlato obrezo K 2'20, v najfinejši vezavi z upogljivimi platnicami K 3-20.

Kaj so si mogli dobri starši pri slovesu od svojih sinov, ki so šli k vojakom, bolj želeli, kakor dati jim zvestega spremljevalca, ki bi jim klical v spomin njih zlate nauke, močne dovolj, da obvarujejo ljubljene sina v tujini? Po čem so bolj hrepeneli skrbni starši, kakor po zanesljivem pripomočku, da bi njih sinovi prekornostne nauke tudi izpolnjevali sebi v časno in večno srečo? Hvala Bogu — dobili smo izbornega spremljevalca za naše vojake in preizkušen pripomoček za njih časno in večno srečo. Oboje nam je oskrbel g. kaplan Jernej Hafner, ki je spisal za naše vojake knjigo: Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo.

Knjiga ima dva dela. V prvem delu: »Nauki in sveti« opozarja pisatelj z očetovsko prijazno, pa prepričevalno besedo naše vojake na vse nevarnosti, katerih se morajo varovati, pa na pripomočke, katerih naj se polužujejo, da ostanejo dobri katoličani in da si pridobe navdušenosti in junaštva, ki ju potrebujejo vojaki, zlasti ob času vojske. Vsi nauki in sveti so zajeti iz bogate izkušnje — pisatelj je služil kot enoletni prostovoljec pri vojaki —, izbrani so modro in premišljeno, potrjeni z mnogimi izreki sv. pisma in pojasnjeni z zgledi slavnih vojskovodij, zlasti avstrijskih, kakor tudi z dogodki svetopisemskih zgodb in cerkvene zgodovine. Pripovedovanje je prisrčno kakor v Slomškovem »Življenja srečen pot«. — Drugi del — »orožarna krščanskega vojaka« — pa obsega dobro izbrane molitve, kakor jih more moliti vojak vsak dan, in večjo zbirko primernih molitev za proste popoldneve. Dodane so molitve ob vojski, za umirajočega vojaka in druge. Navedeni so tudi sv. odpustki, katere je sv. oče Pij IX. podelil vsem onim, ki za vojake molijo. (Gl. o tem tudi Duh. Pastir, 1914, str. 533 in 534.)

J. Hafnerjeva knjiga »Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo« je torej v vsakem oziru izboren kašipot in dober molitvenik za naše vojake. Ker ima tudi priročno žepno obliko in je cena, kolikor je sploh mogoče, nizka, je upati, da bo dolgo zaželen molitvenik za vojake postal neločljiv spremljevalec slehrnega slovenskega vojaka. Presvetli ljubljanski knezoškof dr. Ant. B. Jeglič naroča staršem: »Starši, poskrbite, da si knjigo omisli vsak vojaški novinec. Priporočite jo svojim sinovom, naj jo čitajo in prečitajo takoj, ko so potrjeni, da bodo že poučeni odšli v službo. V službi naj se točno po njej ravnaajo, pa bodo ostali zdravi na duši in na telesu, sebi v časno in večno korist, staršem v veselje in radost, domovini in cesarju v slavo in ponos.«

Alojzj Stroj.

2. Kraljica sv. rožnega venca v Pompejski dolini. Natisk dovolil kn. šk. ordinariat v Ljubljani dne 21. avgusta 1913, št. 3464. Str. 48. V Ljubljani, 1914. Založila Katoliška Bukvarna. Cena 20 vin.

Znano je iz cerkvene zgodovine, kako je molitev sv. rožnega venca že večkrat izprosila krščanskim vojskam slavno zmago. Očiten zgled za to je zlasti pomorska bitka pri Lepantu dne 7. oktobra l. 1571., ko je po številu veliko manjše krščansko brodovje odvezelo sovražniku nad 200 ladij. Ves

krščanski svet je tedaj pripisoval zmago priprošnji Marijini, ker so isti dan rožnovenske bratovščine v Rimu v procesijah prosile Boga za zmago nad sovražniki. Rabo tolikokrat preizkušenega krščanskega orožja — molitve sv. rožnega venca — je posebno pospeševal Leon XIII. s svojimi okrožnicami. Poleg papeževih enciklik pa so tudi čudežni dogodki, ki so se dogajali v Dolini pri Pompejih, veliko pripomogli, da se molitev sv. rožnega venca tako zelo širi dandanes. O imenovitih čudežnih dogodkih nam obširneje poroča navedena, od ljubljanskega kn. šk. ordinariata potrjena knjižica. Vsem prijateljem sv. rožnega venca bo jako dobrodošlo berilo.

A. S.

3. Geistliche Übungen für die Vorbereitung der Kinder auf den Weißen Sonntag. Von Oskar Witz, Pfarrer in Rangendingen. Herdersche Verlagshandlung. Freiburg im Breisgau. 1913.

Sveti Oče Pij X. nalažajo nam duhovnikom v svojem odloku o starosti, kdaj naj se otroci puste k prvemu sv. obhajilu, v točki 5. sledeče dolžnosti (odlok naj ne velja samo za Italijo, ampak povsod): 1. Župniki naj se skrbje, da se enkrat ali večkrat na leto oznani in vrši skupno obhajilo otrok, torej se tako prvo sv. obhajilo lahko vrši o božiču (praznik nedolžnih otrok), o veliki noči, ob dnevu celodnevnega češčenja, ob koncu šolskega leta, sploh kadar je pripravljenih kaj otrok. — 2. Takega skupnega obhajila naj se udeleže »ne le prvoobhajanci, marveč tudi drugi, ki so z dovoljenjem staršev in spovednikovim, kakor je bilo rečeno, že prej pristopili h Gospodovi mizi«. — 3. »Za ene in za druge naj se odmeri nekaj dni za pouk in pripravo«, torej naj se odmeri, četudi smo otroke v šoli s poukom pripravljali za prvo sv. obhajilo, vendar še tudi nekaj dni neposredne priprave. V ta namen naj se odloči — kakor razlažajo odlok — mala tridnevica z nagovorom in litanijami presv. Srca Jezusovega.

In prav tem trenen namenom odgovarja knjižica z omenjenim naslovom. V njej dobimo dovolj porabnih misli za take kratke nagovore. Namen ji je ravno zbuditi in utrditi ljubezen do presv. Rešnjejšega Telesa. V uvodu podaje pisatelj sam načrt, kako naj se razvrste posamezni govori. Za izprijembo ima kar tri serije govorov in poleg tega še več nagovorov za prvo sveto obhajilo in vrhu tega še tri govore ob sprejemu v bratovščino sv. Rešnjejšega Telesa, ki bi se dali lepo uporabiti pri nas, da se otroke navaja k nedeljski molitveni uri. — Nagovori so po vsebini in obliki za otroško dušo prikladni: uporabljene so zgodbe sv. pisma in cerkvene zgodovine, jezik nazoren, stavki kratki in govori sami na kratko zaokroženi. Lahko bi se dali govori uporabiti za posebne duhovne vaje otrok in tako pripraviti prehod iz Marijinega vrtca v Marijino družbo. Vsekako priporočljivo — posebno voditeljem Marijinih vrtcev.

Iv. Filipič.

4. Huck Erwin, Der erste Bußunterricht, in vollständigen Katechesen. Herder, Freiburg i. B. 1914. (XVI+192, 8^o.) 7. izdaja, K 2'40.

Knjiga je namenjena predvsem za nemške razmere, kjer gredo otroci k sv. zakramentom navadno šele v tretjem šolskem letu in se zahteva zato od prvosposvedancev že precej znanja. V naših razmerah bi bilo preveč toliko zahtevati. Vendar pa je knjiga tudi za nas zelo porabna. V prvem delu daje pisatelj splošna navodila, kako naj se vrši pouk za prvo spoved, in navaja marsikak praktičen nasvet. Kateheze so izpeljane po Meyevem načinu. Odlikujejo se po svoji enotni sestavi, jasni dispoziciji in zelo praktičnih navodilih glede uporabe. Najprej podaje dve katehezi o tem, kar mora otrok vedeti necessitate medi in necessitate praecepti, nato pa sledi še 11 katehez o zakramentu sv. pokore. Gotovo preveč za naše razmere! Kateheze bi bile pri nas zelo porabne kasneje za tretje šolsko leto, ko se mora znanje pri otrocih poglobiti. Na koncu podaje še razne opazke h katehezam. Ta del je posebno za kateheta novince silno poučen radi praktičnih nasvetov in opazk in mu bo služil kot neko dopolnilo k slovenskim katehezam, ki jih je izdalo »Društvo slovenskih katehetov«.

M. Škerbec.